

OC enW

**Ministerie van Onderwijs
Cultuur en Wetenschappen**

Europaweg 4
Postbus 25000
2700 LZ Zoetermeer
Telefoon (079) 323
Telefax (079) 323

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Uw brief van

Ons kenmerk

Behandelend ambtenaar

Zoetermeer

WJZ/2001/45140 (3733)

11 januari 2002

Onderwerp

Doorkiesnummer

Voorstel van wet houdende wijziging van de Wet
op het voortgezet onderwijs in verband met
decentralisatie van de vervangingsuitgaven en van
de bovenwettelijke wachtgelduitgaven
(decentralisatie vervangingsuitgaven en
bovenwettelijke vervangingsuitgaven vo)
(27 744)

Hierbij bied ik u aan, mede namens mijn ambtgenoot van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,
de nota naar aanleiding van het verslag inzake het bovengenoemde voorstel. Bij deze nota is
een nota van wijziging gevoegd.

De Minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschappen,

(drs. L.M.L.H.A. Hermans)

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL

Vergaderjaar 2001-2002

27 744 Wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs in verband met decentralisatie van de vervangingsuitgaven en van de bovenwettelijke wachtgelduitgaven (decentralisatie vervangingsuitgaven en bovenwettelijke wachtgelduitgaven vo)

Nr. NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen

Ondergetekende heeft met belangstelling kennis genomen van het verslag dat de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen heeft uitgebracht. In het onderstaande gaat de ondergetekende, mede namens de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, in op de vragen en opmerkingen in het verslag. Daarbij wordt zo veel mogelijk de indeling van het verslag gevolgd, maar zijn wel gelijksoortige vragen van verschillende fracties bij elkaar gevoegd en in één keer beantwoord.

Bij deze nota naar aanleiding van het verslag is een nota van wijziging gevoegd.

Ondergetekende constateert dat de leden van de fracties van VVD, CDA en D66 met belangstelling van het wetsvoorstel hebben kennis genomen, waarbij de leden van de CDA-fractie aangeven dat zij daarbij enige reserve voelen. De leden van de PvdA-fractie hebben met zorg kennis genomen van het wetsvoorstel. De leden van de fractie van de ChristenUnie constateren dat het principe van onderlinge solidariteit wordt losgelaten. De leden van de SGP-

fractie hebben vooral vragen en missen een deugdelijke motivatie voor de voorgestelde wetswijziging.

Met het oog op deze opmerkingen wordt voorafgaand aan de beantwoording van de vragen van de leden van de diverse fracties nogmaals ingegaan op de achtergronden van het wetsvoorstel. Daarbij komen tevens een aantal kwesties aan de orde, die door het gehele verslag heen steeds terugkeren, zoals het macro-budget, de budgettaire risico's, de noodvoorzieningen, de mogelijkheid van vrijwillige verzekering, de aanpak van het ziekteverzuim en de bonus-malusregeling.

Vooraf

De kwaliteit van het onderwijs staat of valt met sterke scholen, die berekend zijn op hun taak. Daarvoor is van belang dat taken waar zij verantwoordelijkheid voor kunnen dragen, ook werkelijk aan hen worden toevertrouwd. Met dat oogmerk is de lumpsum in het voortgezet onderwijs ingevoerd; voor 2002 gaat het daarbij om een bedrag van meer dan EUR 4,5 miljard (fl. 10 miljard). Met datzelfde oogmerk ligt nu in de Kamer het voorstel, instellingen in het voortgezet onderwijs verantwoordelijk te maken voor hun eigen vervangingsuitgaven en ook voor hun bovenwettelijke wachtgelduitgaven. Dat betekent dat voor deze uitgaven beslissen, betalen en genieten in één hand komen, wat – zoals bekend is – in de meeste gevallen de meest wenselijke situatie is.

De basis voor het nu voorliggende wetsvoorstel is gelegd in het interdepartementale beleidsonderzoek naar ziekteverzuim en vervanging in het primair en voortgezet onderwijs. In de beleidsreactie op het hieruit resulterende rapport "Toe aan vervanging" heeft ondergetekende aangegeven dat het zowel vanuit maatschappelijk oogpunt als vanwege de toenemende tekorten op de arbeidsmarkt onwenselijk is dat onderwijspersoneel langdurig en in toenemende mate uitvalt wegens ziekte.

Ondergetekende verwacht dat het bij de schoolbesturen leggen van de integrale verantwoordelijkheid voor vervanging en de financiering daarvan positief zal uitwerken op

terugdringing van het ziekteverzuim. Zoals ondergetekende in beide onderwijsbeleidsbrieven heeft aangegeven, is het van groot belang dat scholen in toenemende mate zelf verantwoordelijkheid krijgen en dragen en ook in staat worden gesteld die verantwoordelijkheid waar te maken. In dat traject is "het voortgezet onderwijs uit het Vervangingsfonds" een logische stap. En – wederom zoals opgemerkt in voornoemde beleidsreactie – gezien omvang en wijze van bekostiging van instellingen in het voortgezet onderwijs is verplichte aansluiting niet meer vanzelfsprekend. Tenslotte past deze operatie ook geheel in het streven van het kabinet naar deregulering waar dat mogelijk is.

Om het juiste perspectief te schetsen: de totale geldstroom die gemoeid is met vervanging in het voortgezet onderwijs bedraagt rond EUR 91 miljoen (fl. 200 miljoen; cijfer 2000). Bij een dergelijke operatie zijn herverdeeffecten onontkoombaar, maar deze zijn – zeker tegen de achtergrond van de totale lumpsum – beperkt. Bovendien wil ondergetekende erop wijzen dat in het huidige stelsel al lang geen sprake meer is van volledige verevening. Ook nu is het zo dat de vervuiler betaalt via het systeem van premiedifferentiatie; ook wat dit betreft is uittreden uit het Vervangingsfonds een logische vervolgstap. Verderop in deze nota naar aanleiding van het verslag komt de budgettaire kant van het wetsvoorstel uitgebreid aan de orde.

Ondergetekende gaat er vanuit hiermee te hebben voldaan aan het verzoek van de leden van de fracties van PvdA en SGP nader in te gaan op de motivatie voor het nu voorliggende wetsvoorstel.

Overigens wil ondergetekende op dit punt een verheldering aanbrengen in relatie tot een passage uit de inbreng van de leden van de PvdA-fractie. Daaruit blijkt dat deze leden er vanuit gaan dat na aanvaarding van het onderhavige wetsvoorstel nog steeds sprake zal zijn van premieheffing en een bonus-malusregeling. Dit is evenwel niet het geval. Uittreden uit het Vervangingsfonds betekent dat scholen integraal verantwoordelijk worden voor hun vervanging. Zij betalen niet langer premie aan het Vervangingsfonds, maar dienen de lasten van vervangers zelf te betalen.

Veel vragen zijn gesteld door de leden van de fracties van PvdA, CDA, D66, ChristenUnie en SGP over een noodvoorziening of vangnetfunctie voor zowel vervanging als voor bovenwettelijke wachtgelduitgaven, mede in relatie tot budgettaire risico's. Ook wordt gevraagd naar de mogelijkheid van een vrijwillige verzekering.

De leden van de fractie van D66 vragen tevens of scholen die niet tot een besturenorganisatie behoren, daarmee het vangnet zullen ontberen.

In een werkgroep met mandaat van het Werkgeversoverleg overleggen vertegenwoordigers van de besturenorganisaties en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen over de situatie die ontstaat als het nu voorliggende wetsvoorstel wordt aanvaard.

PricewaterhouseCoopers (PwC) verleent deze werkgroep technische assistentie.

Vervanging

Om misverstanden te voorkomen wordt allereerst opgemerkt dat bij het Vervangingsfonds thans een Noodfonds is ondergebracht, dat evenwel alleen betrekking heeft op het primair onderwijs. Het fonds is bedoeld om kosten van frictie in de formatie van het primair onderwijs op te vangen.

Waar het gaat om vervanging in het voortgezet onderwijs zien de besturenorganisaties het volgende, door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen ondersteunde, systeem ontstaan na aanvaarding van het wetsvoorstel. Het is een eenvoudig systeem, dat de eigen verantwoordelijkheid van scholen vooropstelt, maar rekening houdt met het gegeven dat iedere school het risico loopt met sterk oplopende vervangingslasten te worden geconfronteerd. De besturenorganisaties zullen een noodvoorziening inrichten, die scholen financieel ondersteunt als de afwezigheid in enig schooljaar oploopt boven een bepaald percentage. Het is ook denkbaar dat zij ervoor kiezen te beginnen met een bepaald percentage als grens en dit percentage gedurende een aantal jaren geleidelijk te laten ophogen, om zo de overgang naar het nieuwe systeem beter te faciliteren. Voor de lasten die samenhangen met afwezigheid onder genoemd percentage, is iedere school zelf verantwoordelijk. De grens waarboven de noodvoorziening gaat werken, is zodanig hoog gekozen dat scholen ondanks steun uit de noodvoorziening een krachtige prikkel hebben om hun ziekteverzuim terug te dringen. Om voldoende kwaliteit te kunnen bieden en hun personeel niet te zeer te belasten, zullen zij namelijk een relatief groot deel van hun lumpsum aan vervanging moeten besteden. Steun vanuit de noodvoorziening moet voorkómen dat de betreffende scholen in acute financiële problemen komen. Zo blijft de verantwoordelijkheid voor adequate vervanging liggen waar dat hoort, namelijk bij de school, zonder dat de school onverantwoord grote financiële risico's loopt. Ondergetekende draagt middels een opslag op de lump sum eenmalig EUR 14 miljoen (fl. 30 miljoen) bij aan de mogelijkheid voor scholen om deze noodvoorziening op te zetten. Een noodvoorziening is en blijft weliswaar de verantwoordelijkheid van de werkgevers, maar het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen ziet het als zijn bestuurlijke

verantwoordelijkheid om deze overgang te faciliteren. Uitgaande van een geslaagd beleid om in ieder geval extreem hoog ziekteverzuim terug te dringen, is de verwachting gerechtvaardigd dat dit bedrag in de praktijk aanzienlijk lager zal zijn. Zo zal de bijdrage van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen voldoende zijn om deze voorziening voor een reeks van jaren in stand te houden.

De vangnetfunctie – zowel voor vervanging als voor bovenwettelijke wachtgelduitgaven – geldt overigens voor alle scholen, dus ook voor die scholen die niet bij een besturenorganisatie zijn aangesloten.

In bovengenoemde werkgroep is lang stilgestaan bij de mogelijkheid naast of in plaats van een noodvoorziening een vrijwillige verzekering in het leven te roepen. Hierbij kwam de werkgroep tot een vergelijkbare conclusie als de leden van de SGP-fractie bij hun opmerkingen over vrijwillige uittreding uit het Vervangingsfonds. Het gaat om zelfselectie: scholen met weinig verzuim en weinig risico zullen uittreden en scholen met hoger verzuim en hoger risico zullen overblijven. Bij het in het leven roepen van een verzekering of op vrijwillige basis instandhouden van aansluiting bij het Vervangingsfonds zullen die overblijvende scholen een hogere premie moeten gaan betalen, die uiteindelijk even hoog of zelfs hoger (bijvoorbeeld apparaatskosten) zal zijn dan de kosten die een school moet maken voor vervanging.

Verzekering of aansluiting bij het Vervangingsfonds heeft dan geen toegevoegde waarde en is daarmee zinloos geworden. Een vrijwillige verzekering kan alleen functioneren als over een breed front ook scholen met een laag kosten- en risicoprofiel zich erbij aansluiten, waarbij de solidariteitsgedachte het voornaamste motief zal zijn. Omdat de werkgroep niet verwacht dat deze situatie zich zal voordoen, heeft zij afgezien van deze mogelijkheid.

Wachtgeld

Ook voor scholen die als gevolg van uitzonderlijk hoge wachtgelduitgaven in financiële nood komen, zullen de werkgeversorganisaties een noodvoorziening inrichten. Aanvragen van scholen om steun zullen individueel worden behandeld, niet op basis van vooraf gestelde normen. Bij beoordeling van de aanvraag zal de financiële situatie op bestuursniveau worden

beoordeeld. Voor deze noodvoorziening stelt ondergetekende drie keer EUR 1,4 miljoen (fl. 3 miljoen) – te betalen in 2002, 2003 en 2004 – beschikbaar. Gezien de dalende tendens bij de wachtgelduitgaven en omdat forse uitschieters naar boven daarbij onwaarschijnlijk zijn, verwacht ondergetekende dat scholen een beperkt beroep op genoemde voorziening zullen doen. Daarom verwacht ondergetekende dat zijn bijdrage ruim voldoende zal zijn voor de sector om ook op dit punt de integrale verantwoordelijkheid te kunnen dragen. Net als bij vervanging zal ondergetekende dit onderdeel monitoren.

Samenvattend

Wellicht ten overvloede resumerend: het is de bedoeling dat er voor het voortgezet onderwijs twee noodvoorzieningen ontstaan, één gerelateerd aan extreme vervangingsbehoefte en één in relatie tot de verantwoordelijkheid voor bovenwettelijke wachtgelduitgaven.

Tot zover de inleidende opmerkingen. In het hiernavolgende gaat ondergetekende in op de overige door de leden van de diverse fracties gestelde vragen.

Algemeen

1. Inleiding

De leden van de fracties van PvdA, VVD, CDA en SGP hebben een aantal vragen gesteld over lesuitval, namelijk of cijfers beschikbaar zijn, het te verwachten effect van dit wetsvoorstel op lesuitval en of er voldoende prikkels zijn voor scholen om zo veel mogelijk lesuitval te voorkomen.

In reactie op die vragen wordt opgemerkt dat de inspectie in het Onderwijsverslag 2000 rapporteert over lesuitval op basis van cijfers uit 1999 en 2000. Cijfers over lesuitval van vóór 1999 zijn niet systematisch beschikbaar. Wel was er midden jaren 90 van de twintigste eeuw

veel aandacht voor de zogenaamde geplande lesuitval, dat is lesuitval als gevolg van ingeroosterde activiteiten (bv. excursies) en onderwijsondersteunende activiteiten (bv. vergaderingen). Dit heeft geleid tot het rapport "Geplande lesuitval" van het KPC uit 1997. Hierin staat dat de beschikbare cijfers nogal wat inconsistenties bevatten en niet erg betrouwbaar zijn. Tevens heeft dit geleid tot een handreiking aan alle scholen met adviezen om het planbare deel van lesuitval terug te dringen.

In het Onderwijsverslag 2000 staan de volgende gegevens over lesuitval door afwezigheid van leraren (ongeplande lesuitval):

	percentage niet gegeven lessen	
in %	1999	2000
structureel	0,4	1,0
door afwezigheid meer dan 1 week	0,9	1,1
door afwezigheid minder dan 1 week	3,3	4,0
totale uitval	4,6	6,1

De totale lesuitval in 2000 bedroeg naar schatting 6,1%, een toename met 1,5 procentpunt ten opzichte van 1999. Bij de schoolsoorten constateert de inspectie dat het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs het hoogst scoort (gemiddeld ruim 7%) en het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs het laagst (iets meer dan 3%). Bij kleinere gemeenten ligt het percentage (5,8%) lager dan bij de vier grote gemeenten (7,7%). Uit de gegevens van de inspectie blijkt overigens dat het lerarentekort dé oorzaak is van lesuitval en dus niet het gebrek aan financiële middelen om een vervanger aan te trekken. Daarnaast moeten scholen zich grote inspanningen getroosten om te voorkomen dat nog meer lessen uitvallen, zoals:

- dispensatie voor afwijkende of ontbrekende bevoegdheid;
- lesgeven in overuren;
- inschakelen van gepensioneerde leraren.

In 1999 betrof het percentage lessen dat doorging dankzij bovengenoemde maatregelen 6,7; in 2000 was dit percentage gestegen tot 9,7.

Uit bovengenoemde gegevens blijkt dat lesuitval een serieus probleem is. Tevens komt naar voren dat het lerarentekort de grootste boosdoener is bij de veroorzaking van lesuitval en de toename daarvan. Ook constateert ondergetekende dat scholen al het mogelijke doen om te voorkomen dat dit fenomeen nog grotere vormen aanneemt dan het al doet. En dat zij hun streven naar kwaliteit (lees: zo veel mogelijk lessen doorgang doen vinden) zeer serieus nemen. Ondergetekende concludeert daaruit voor zichzelf nogmaals het belang van het terugdringen van het lerarentekort, mede door het verminderen van ziekteverzuim en de instroom in arbeidsongeschiktheid.

De leden van de fracties van PvdA en D66 vragen naar evaluatie van het voorliggende wetsvoorstel voor zover het betreft de vervanging. De leden van de CDA-fractie vragen of effecten van decentralisatie van het Vervangingsfonds op schoolniveau of voor het resterende deel van het Vervangingsfonds worden bijgehouden.

Het wetsvoorstel bevat geen formele evaluatiebepaling. Wel zal ondergetekende – in overleg met het veld – de effecten van de nu voorliggende voorstellen nauwkeurig monitoren. Monitoren zal zowel op schoolniveau als op sectorniveau geschieden. Voor wat betreft het resterende deel van het Vervangingsfonds verwijst ondergetekende naar overleg dat nog gevoerd moet worden met betrekking tot het nieuw in te voeren stelsel in het primair onderwijs.

De leden van de PvdA-fractie vragen aan te geven waaruit blijkt dat scholen zelf het risico van vervanging kunnen dragen, zonder dat de kwaliteit van het onderwijs daaronder te veel te lijden heeft. Tevens vragen deze leden of dit wetsvoorstel niet, ook niet op langere termijn, zal leiden tot aanzienlijke kostenstijgingen.

De leden van de fracties van D66 en ChristenUnie verwijzen naar de stelling van de VOS/ABB met betrekking tot risico's van scholen. Ook de leden van de CDA-fractie wijzen op risico's die de instellingen lopen. De leden van de fractie van D66 vragen in het verlengde daarvan ook of

inmiddels voldaan wordt aan de drie voorwaarden voor uittreding uit het Vervangingsfonds, die ondergetekende heeft genoemd in het algemeen overleg van 28 september 2000.

Ondergetekende wil in relatie tot genoemde drie voorwaarden het volgende opmerken.

Voor wat betreft de dekkende financiering wordt verwezen naar het cijfermatig overzicht dat is opgenomen in bijlage 1 bij deze nota. Daaruit blijkt dat een dekkende financiering ontstaat doordat de WAO-geldstroom rechtstreeks naar de scholen zal gaan, in plaats van zoals nu naar het Vervangingsfonds.

Op dit moment zijn veel inspanningen gericht op het terugdringen van het ziekteverzuim. Dat gebeurt via actief arbobeleid; zie onder andere de serie deelconvenanten die in het jaar 2000 op dit gebied zijn gesloten (zie hiervoor ook blz. 3 van de memorie van toelichting bij het onderhavige wetsvoorstel). In de CAO 2000-2003 hebben partijen ook een afspraak gemaakt dat zij zich zullen inspannen het ziekteverzuim met één procentpunt terug te dringen. Alleen als ondanks al die inspanningen het ziekteverzuim fors omhoog gaat, zullen instellingen met hogere uitgaven dan nu valt te voorzien worden geconfronteerd. Maar zelfs in die onwenselijke situatie gaat het om relatieve problemen: het gaat immers om een huidige geldstroom van ongeveer EUR 91 miljoen (fl. 200 miljoen) op een totaal van EUR 4,5 miljard (fl. 10 miljard). Voor de dekking van de extreme risico's wordt verwezen naar de in het *Vooraf* opgenomen passage inzake de noodvoorziening voor de vervanging.

Naar aanleiding van de vraag over het te dragen eigen risico wordt allereerst opgemerkt, zoals ook al in het *Vooraf* is aangegeven, dat het voorliggende wetsvoorstel onontkoombaar tot herverdeeeffecten leidt. Onder andere in die herverdeeeffecten wordt de toegenomen verantwoordelijkheid bij de scholen zichtbaar. Een verantwoordelijkheid die ze ook kunnen dragen. Bovendien wil ondergetekende hier herhalen wat hij in de inleiding heeft gesteld: in het huidige stelsel is al lang geen sprake meer van volledige verevening. Ook nu is het zo dat de vervuiler betaalt via het systeem van premiedifferentiatie; ook wat dit betreft is uittreden uit het Vervangingsfonds een logische vervolgstap. Bij de passage met betrekking tot de

noodvoorziening heeft ondergetekende aangegeven dat de grens waarboven deze gaat werken zodanig hoog wordt gekozen dat scholen ondanks steun uit de noodvoorziening een krachtige prikkel hebben om hun ziekteverzuim terug te dringen. Om voldoende kwaliteit te kunnen bieden en hun personeel niet te zeer te belasten, zullen zij namelijk een relatief groot deel van hun lumpsum aan vervanging moeten besteden. Steun vanuit de noodvoorziening moet voorkomen dat de betreffende scholen in acute financiële problemen komen. Zo blijft de verantwoordelijkheid voor adequate vervanging liggen waar dat hoort, namelijk bij de school, zonder dat de school onverantwoord grote financiële risico's loopt. Ondergetekende is het op dit punt dan ook oneens met de VOS/ABB en herhaalt nog maar eens dat het hier gaat om een geldstroom van ongeveer EUR 91 miljoen (fl. 200 miljoen) op een totaal van EUR 4,5 miljard (fl. 10 miljard).

Aangezien het financiële risico dat samenhangt met decentralisatie van de bovenwettelijke wachtgelduitgaven zeer beperkt is (zie daarvoor de passage over de financiële kant daarvan), is met het bovenstaande ook de vraag van de leden van de fractie van D66 naar het cumulatieve financiële risico van decentralisatie van bovenwettelijke wachtgeldkosten en vervangingskosten beantwoord.

De leden van de fracties van PvdA, VVD en D66 hebben geïnformeerd of vrijwillige aansluiting bij Vervangingsfonds en/of Participatiefonds mogelijk blijft.

Vrijwillige aansluiting bij Vervangingsfonds en/of Participatiefonds is vergelijkbaar met het afsluiten van een vrijwillige verzekering. Bij het antwoord in het *Vooraf* op vragen van de leden van de fracties van PvdA, VVD, CDA, D66, ChristenUnie en SGP over een vrijwillige verzekering is onderbouwd dat het in het leven roepen van een vrijwillige verzekering vanwege risicoselectie niet zinvol is. Dat maakt ook het vrijwillig aangesloten blijven bij Vervangingsfonds en/of Participatiefonds niet zinvol, nog afgezien van het feit dat het niet tot de taak van deze zelfstandige bestuursorganen hoort om een vrijwillige voorziening aan te bieden.

Uit een aantal vragen en opmerkingen van de leden van de fracties van PvdA, CDA, D66, ChristenUnie en SGP blijkt bezorgdheid voor de positie van kleine scholen als gevolg van uittreden uit het Vervangingsfonds. Tevens vragen de leden van de fracties van de PvdA en D66 of het wetsvoorstel geen prikkels tot schaalvergroting bevat.

Kleine scholen zijn minder goed in staat om grote fluctuaties in hun kosten op te vangen dan grote scholen. Hoge vervangingskosten of snel oplopende vervangingskosten kunnen hen in de problemen brengen. Het risico van extreem hoge vervangingskosten zal worden ondervangen door een noodvoorziening; in het *Vooraf* is naar aanleiding van vragen van de leden van de fracties van PvdA, VVD, CDA, D66, ChristenUnie en SGP uitgelegd hoe deze noodvoorziening voor de vervanging wordt vormgegeven. Daar komt bij dat het in verreweg de meeste gevallen mogelijk moet zijn met gerichte maatregelen een uitzonderlijk hoog ziekteverzuim terug te dringen. Regulier arbobeleid haalt namelijk bijna altijd in ieder geval de kop van het uitzonderlijk hoge verzuim af. Bovendien blijkt uit de gegevens van PwC dat kleinere scholen op dit moment relatief lagere vervangingslasten hebben dan grotere scholen. Ondergetekende verwacht daarom dat het risico dat kleine scholen lopen aanvaardbaar is. Ook op dit moment kunnen deze scholen in de problemen komen door specifieke omstandigheden als sterke leerlinggroei, onverwacht grote huisvestingslasten of relatief veel HOS-garanties; in de praktijk blijft het aantal scholen dat in serieuze financiële problemen komt, gelukkig beperkt. Ondergetekende vertrouwt erop dat deze scholen een zodanig beleid zullen voeren dat én de kwaliteit van het onderwijs én de financiële gezondheid van de school op een adequaat niveau zullen blijven. Gezien het voorgaande ziet ondergetekende de positie van kleine scholen na aanvaarding van het wetsvoorstel met vertrouwen tegemoet. Het is denkbaar dat sommige kleinere scholen denken aan fuseren, omdat dan een grotere spreiding van het vervangingsrisico mogelijk is. Ondergetekende acht het evenwel uitgesloten dat alleen op grond van de nu voorliggende regeling voor scholen een soort oneigenlijke prikkel tot schaalvergroting ontstaat.

Ondergetekende verwacht dat daarnaast andere, meer wezenlijke overwegingen een rol zullen spelen bij plannen tot schaalvergroting.

Bij kleine scholen gaat het vaak om scholen voor speciaal voortgezet onderwijs (svo). De leden van de PvdA-fractie constateren dat svo-scholen buiten de strekking van dit wetsvoorstel vallen en vragen of het niet meer voor de hand ligt te kijken naar schoolbesturen.

Waar het gaat om het financiële risico acht ondergetekende de positie van kleine schoolbesturen niet anders dan die van kleine scholen. Naar aanleiding van de vraag of schoolbesturen met zowel vo- als svo-scholen niet met een onnodig gecompliceerde situatie te maken krijgen, merkt ondergetekende het volgende op. Scholen voor svo kennen declaratiebekostiging en zijn wat bekostiging betreft geheel vergelijkbaar met scholen voor primair onderwijs. Besturen zoals hierboven genoemd hebben nu al te maken met de situatie dat een deel van hun scholen lumpsumbekostiging kent en een ander deel declaratiebekostiging. Het nu voorliggende wetsvoorstel maakt die situatie niet ingewikkelder.

De leden van de CDA-fractie vragen hoe de voorgestelde decentralisatie zich verhoudt met de grondwettelijke plicht van het rijk ten aanzien van de voldoende bekostiging van het (via de leerplicht verplichte) onderwijs.

Voor wat betreft de personeelskosten stelt artikel 84, eerste lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) dat de formatie redelijkerwijs voldoende is. Voor wat betreft de exploitatiekosten wordt de vergoeding zodanig vastgesteld "dat zij voldoet aan de redelijke behoeften van een in normale omstandigheden verkerende school" (zie artikel 86, tweede lid, WVO). In het op grond van artikel 96d WVO door het Rijk aan de scholen te verstrekken lumpsumbedrag, zal krachtens het voorgestelde artikel 84b voorts een component zijn opgenomen voor wat betreft de bekostiging van vervanging alsmede van werkloosheids-

uitkeringen, suppleties inzake arbeidsongeschiktheid en uitkeringen wegens ziekte en arbeidsongeschiktheid van gewezen personeel anders dan op grond van de Ziektewet. Vanwege de bedoelde lumpsumbekostiging zijn de scholen vervolgens (binnen de grenzen die artikel 99 WVO stelt) verantwoordelijk voor de wijze waarop de verstrekte gelden worden besteed.

Bovenstaande bekostigingssystematiek voor het voortgezet onderwijs waarborgt naar de mening van ondergetekende dat er sprake is van voldoende bekostiging van de scholen. Zie ook bijlage 1 bij deze nota naar aanleiding van het verslag, waarin cijfermatige overzichten zijn opgenomen van diverse relevante budgetten.

De leden van de fracties van VVD, CDA en D66 vragen hoe wordt gezorgd voor adequate informatiestromen over de ontwikkelingen rond wachtgeld en ziekteverzuim(beleid). De leden van de VVD-fractie breiden dit uit naar gegevens over vervanging.

Voor wat betreft de informatie over de wachtgelden wordt de minister geïnformeerd door de rapportages van USZO inzake de uitgaven en door de maandelijkse gegevensleveringen van USZO inzake de voeding van het Wachtgeldinformatiesysteem (WIS). Op basis van deze twee gegevensstromen wordt de Kamer jaarlijks door middel van het Financieel Jaarverslag bij de Slotwet geïnformeerd. De twee genoemde gegevensstromen worden niet beïnvloed door het feit dat de bovenwettelijke werkloosheidsuitkeringen niet meer door het Participatiefonds worden betaald, maar door de bevoegde gezagsorganen in het voortgezet onderwijs.

Op het gebied van het ziekteverzuimbeleid ontvangt de Kamer periodiek de kwartaalrapportages betreffende de deelconvenanten PO en VO, de trendcijfers ziekteverzuim en de jaarlijkse ziekteverzuimcijfers.

De beleidsmatige waarde van informatie over afwezigheid van het personeel is hoog en derhalve onmisbaar. In de huidige situatie wordt de afwezigheid in verband met de bekostiging van de vervanging geregistreerd in Caso. Deze gegevens worden gebruikt voor de berekening

van de ziekteverzuimcijfers. Na de invoering van onderhavig wetsvoorstel zullen scholen mogelijk de afwezigheid pas registreren tegen de tijd dat ze dreigen de uitkeringsgrens van het Noodfonds te overschrijden. Dit kan resulteren in minder betrouwbare declaratiegegevens en het ontbreken van inzicht in de afwezigheid beneden de uitkeringsgrens. Vanwege het grote belang van verzuimreductie in relatie tot de daarmee samenhangende financiële risico's van vervanging, is informatie over de afwezigheid dan ook van direct belang voor de scholen en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. De verplichting om de afwezigheid te registreren kan gekoppeld worden aan het beschikbaar stellen van het vervangingsbudget. Hierover zullen afspraken met de werkgevers in het voortgezet onderwijs worden gemaakt. Aangezien het voortgezet onderwijs de diensten van de Bedrijfsgezondheidszorg blijft afnemen, zal tevens de informatievoorziening met betrekking tot de uitvoering van de deelconvenanten PO en VO worden gecontinueerd.

De leden van de CDA-fractie informeren naar de accountantscontrole in de nieuwe situatie.

In de nieuwe situatie is de accountantscontrole bij de scholen relevant. Deze zal via het reguliere systeem plaatsvinden: de accountants van de instellingen controleren de boeken van de instellingen, de accountantsdienst van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen controleert steekproefsgewijs en op specifieke thema's. Hoogstwaarschijnlijk zal in de nieuwe situatie de afwezigheidsregistratie een nieuw element worden waarop accountants zullen moeten controleren. Het ligt voor de hand dat de accountantsdienst van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen die registratie in één van de komende jaren als specifiek te controleren element zal nemen.

De leden van de fracties van PvdA en D66 vragen een systematisch overzicht van de kosten die de afgelopen jaren zijn gemaakt voor het vervangingsbeleid, uitgesplitst naar de sectoren primair en voortgezet onderwijs. De leden van de CDA-fractie informeren naar de inkomsten

voor het Vervangingsfonds voor de komende jaren en naar de gelden die naar de VO-scholen gaan. De leden van de fractie van D66 vragen wat de financiële consequenties van dit wetsvoorstel zijn voor diverse partijen.

Voor de start van het Vervangingsfonds werd de vervanging van afwezig personeel gescheiden in waarneming en vervanging. De waarneming werd vergoed via de garantieregeling (onderdeel van de huidige frictieregeling) en de externe vervanging via aanvullende vergoeding. Het budget voor de aanvullende vergoeding is de basis van de vergoeding via de opslag aan de scholen ten gunste van het Vervangingsfonds.

De verhouding waarneming/ vervanging bedroeg in het voortgezet onderwijs 30% : 65% van het verzuim.

Deze verhouding was in het primair onderwijs: 15% : 85%.

De gegevens vanaf 1996 tot en met 2000 zijn ontleend aan:

1. de opslagbudgetten binnen de begrotingen van die jaren, en
2. de jaarverslagen van het Vervangingsfonds en de bevindingen van PwC in het rapport "Uittreden VO uit het vervangingsfonds, analyse financiële effecten en risico's".

Voor het totale cijferoverzicht wordt verwezen naar de bij deze nota naar aanleiding van het verslag gevoegde bijlage 1. Daaruit valt het volgende te constateren voor de financiële consequenties. De inkomsten voor het Vervangingsfonds vallen weg, voorzover deze afkomstig zijn uit het voortgezet onderwijs. Kijkend naar de cijfers voor 2000 en 2001 gaat het om ongeveer EUR 91 miljoen (fl. 200 miljoen). Ook de eraan gerelateerde uitgaven vallen weg. Over de consequenties voor de scholen in het voortgezet onderwijs verwijst ondergetekende naar het antwoord op de vraag van de leden van de fractie van de PvdA over het aantal vo-scholen dat er door dit wetsvoorstel op achteruit gaat.

De leden van de fractie van D66 menen dat de keuze om het voortgezet onderwijs te laten uittreden uit het Vervangingsfonds geen gevolg mag zijn van de financiële problemen van het Vervangingsfonds en zij vragen of de regering deze opvatting deelt.

Ondergetekende deelt de opvatting van de leden van de D66-fractie. De keuze voor het uittreden is ingegeven door enerzijds de wens tot het terugdringen van het ziekteverzuim (het verzuim is onwenselijk uit maatschappelijk oogpunt, zeker met het oog op de lerarentekorten) en anderzijds het feit dat omvang en financieringswijze van het voortgezet onderwijs het niet meer vanzelfsprekend maken dat scholen verplicht moeten zijn aangesloten bij een fonds ter waarborging van de kosten van vervanging.

De leden van de fracties van PvdA, CDA, D66, ChristenUnie en SGP stellen een aantal vragen over de budgettaire kant van decentralisatie van de bovenwettelijke wachtgelduitgaven.

In reactie daarop wil ondergetekende eerst iets opmerken over de scheiding tussen de wettelijke en de bovenwettelijke wachtgelduitgaven. De totale wachtgelduitgaven bedragen voor 2001 ongeveer EUR 78 miljoen (fl. 171 miljoen). Uitgangspunt voor de kostenraming in de komende jaren is het rapport "Actualisering wachtgeldramingen basisjaar 2000" van het NIDI. Op grond van de NIDI-raming mag verwacht worden dat het totaal benodigde budget de komende jaren behoorlijk zal dalen, doordat het aantal wachtgelders flink zal teruglopen. Een precieze kwantificering is moeilijk te geven, maar de consequenties voor het bovenwettelijk gedeelte zijn met een onzekerheid van enige miljoenen aan te geven. De raming van het bovenwettelijk gedeelte loopt op van bijna EUR 0,5 miljoen (fl. 1 miljoen) in het eerste jaar na invoering tot ruim EUR 9 miljoen (fl. 20 miljoen) in de structurele fase, die pas na 2010 wordt bereikt. Om een indruk te geven: de raming voor het vierde jaar na invoering bedraagt ruim EUR 5,4 miljoen (fl. 12 miljoen); EUR 5,4 miljoen (fl. 12 miljoen) is ongeveer 0,15% van de loonsom in het voortgezet onderwijs. Voor een school met een loonsom van EUR 1,6 miljoen

(fl. 3,5 miljoen) is dat ruim EUR 2.269 (fl. 5.000), voor een school met een loonsom van EUR 7 miljoen (fl. 15 miljoen) is dat EUR 10.210 (fl. 22.500) en voor een school met een loonsom van EUR 14 miljoen (fl. 30 miljoen) is dat EUR 20.420 (fl. 45.000). Ondergetekende heeft in het *Vooraf* (bij de beantwoording van de vragen over de in te stellen noodvoorzieningen) reeds aangegeven in totaal EUR 4,1 miljoen (fl. 9 miljoen) beschikbaar te stellen voor een noodvoorziening in relatie tot decentralisatie van de bovenwettelijke wachtgelduitgaven. Gerelateerd aan de verwachte uitgaven op macroniveau moet deze EUR 4,1 miljoen (fl. 9 miljoen) voldoende zijn om gedurende een groot aantal jaren knelpunten op te lossen.

De huidige wachtgeldopslag voor de scholen blijft in stand. Doordat, zoals hierboven is aangegeven het benodigde budget zal dalen, zal een verschil ontstaan tussen enerzijds de wachtgeldopslag en anderzijds de premie en bovenwettelijke wachtgeldkosten die de scholen moeten betalen. Dit verschil blijft voor de instellingen beschikbaar voor ouderenregelingen zoals de BAPO. Indexering zal plaatsvinden volgens de normale systematiek van loonbijstelling.

De wettelijke wachtgelduitgaven blijven lopen via het Participatiefonds. Daarvoor is gekozen in overleg tussen ondergetekende en de werkgeversorganisaties. Voor deze keuze waren twee redenen. In de eerste plaats was het niet wenselijk de individuele scholen met te grote budgettaire risico's ineens op te zadelen. In de tweede plaats hangt de scheiding wettelijk/bovenwettelijk samen met de OOW-operatie, waarbij de WW ook geldt voor het onderwijspersoneel en het niet wenselijk was te veel ingrijpende wijzigingen tegelijkertijd door te voeren.

2. Aanleiding

Voortgezet onderwijs uit Vervangingsfonds

De leden van de PvdA-fractie vragen in hoeverre het Vervangingsfonds en de bonus/malus-regeling voor de scholen, deze scholen heeft geprikkeld om het ziekteverzuim te bestrijden.

Tevens vragen deze leden zich af hoe het ziekteverzuim zich heeft ontwikkeld in de periode van vijf jaren voor de komst van het Vervangingsfonds en de tien jaren daarna, uitgesplitst naar hoogte, de gemiddelde duur van een ziekmelding en de frequentie van het ziekteverzuim.

Met ingang van het schooljaar 1995/1996 is het Vervangingsbijdrage Differentiatie Systeem (VDS) ingevoerd. Het doel van het VDS is bevoegde gezagsorganen en scholen te stimuleren het ziekteverzuim terug te dringen en het beroep op het Vervangingsfonds te beperken. Voor het schooljaar 2000-2001 is het VDS aangescherpt. Het aantal treden is uitgebreid van vijf naar zes voor het voortgezet onderwijs, de tredengrenzen zijn voor een deel verlegd en de toeslagpercentages zijn aangepast. In het jaarverslag van het Vervangingsfonds over het jaar 2000 staat vermeld dat ongeveer tweederde van alle schoolbesturen is ingedeeld in trede 0, hetgeen inhoudt dat er geen toeslag hoeft te worden betaald. Eenderde van de schoolbesturen is derhalve ingedeeld in trede 1 of hoger. Dit komt overeen met het beeld in het schooljaar 1999 - 2000. Door de aanscherping van het VDS valt de gemiddeld verschuldigde toeslag wel hoger uit. Voor het voortgezet onderwijs bedroeg de totale opbrengst van de trede indeling in 2000 ruim EUR 17 miljoen (fl. 38 miljoen).

Het schema dat is opgenomen in bijlage 2 bij deze nota naar aanleiding van het verslag geeft een overzicht van de ziekteverzuimcijfers, de meldingsfrequentie en de gemiddelde ziekteduur in de periode van 1988 tot en met 2000.

De gegevens over de diverse jaren zijn overigens niet zonder meer vergelijkbaar.

Daarbij is van belang dat vanaf 1997 de cijfers zijn berekend over kalenderjaren en niet over schooljaren. Van belang is tevens dat de cijfers gedurende de tijd zijn geleverd door drie onderzoeksbureaus (Liswo, B&A en Regioplan), waarbij het eerstgenoemde bureau de cijfers op een andere wijze berekende. Tot slot valt per 1 augustus 1998 het speciaal voortgezet onderwijs niet meer onder het speciaal onderwijs, maar onder het voortgezet onderwijs.

De leden van de PvdA-fractie vragen naar de relatie tussen het nu voorliggende wetsvoorstel en de voorstellen in het beleidsonderzoek "Toe aan vervanging".

Voor wat betreft het effect op het ziekteverzuim verwijst ondergetekende naar de passage daarover in het *Vooraf* bij deze nota naar aanleiding van het verslag. In de nieuwe situatie zal geen sprake meer zijn van premieheffing voor vervanging, zodat de vraag om deze te enten op vervanging of op ziekte zich niet voordoet. Op dit punt wijkt het wetsvoorstel af van "Toe aan vervanging". Wel zullen de besturenorganisaties een noodvoorziening inrichten om extreme risico's bij instellingen af te dekken. Daarbij zullen zij als grens waarboven steun wordt verleend een percentage afwezigheid wegens ziekte hanteren. In die zin ontstaat wel een link tussen steun en omvang van het ziekteverzuim. Ondergetekende heeft er alle vertrouwen in dat de scholen in het voortgezet onderwijs hun verantwoordelijkheid na aanvaarding van de nu voorliggende voorstellen ten volle waar kunnen maken. Van een onevenwichtige uitvoering van "Toe aan vervanging" is naar zijn mening dan ook geen sprake.

De leden van de PvdA-fractie vragen hoeveel vo-scholen door dit wetsvoorstel er financieel op achteruitgaan en met welk (gemiddeld) bedrag. Tevens informeren deze leden of de regering dit verantwoord vindt, gelet op de bijna EUR 45 miljoen (fl. 100 miljoen) te kort in de materiële bekostiging en zo nee, wat wordt ondernomen om dit te voorkomen.

PwC heeft uitgerekend wat de financiële effecten van de voorliggende voorstellen zijn op bestuursniveau. Daarbij is PwC uitgegaan van het huidige vervangingspercentage en een noodvoorziening die uitkeert bij een afwezigheidspercentage boven de 10. PwC heeft daarbij afgezien van de verlegging van de geldstroom die met de WAO te maken heeft. In de huidige situatie gaan de WAO-ontvangsten naar het Vervangingsfonds, in de nieuwe situatie gaan deze naar de scholen. Scholen gaan vervangers van WAO-ers zelf betalen, terwijl ze die nu nog bij het Vervangingsfonds declareren. Er vanuit gaande dat de gemiddelde loonsom van een

vervanger lager is dan die van regulier personeel (dat scheelt op dit moment gemiddeld minstens 20%), betekent deze verlegging van de WAO-geldstroom een voordeel voor de betrokken scholen. In de gegevens hieronder is van dat voordeel dus afgezien.

PwC heeft berekend dat 231 van de 444 besturen erop achteruitgaan en 200 besturen erop vooruitgaan, voor 13 besturen maakt het geen verschil. De gemiddelde achteruitgang is ruim EUR 26.773 (fl. 59.000), de gemiddelde vooruitgang bijna EUR 33.580 (fl. 74.000). In procenten uitgedrukt: 2 besturen gaan er 3% of meer (nl. 3% en 3,1%) op achteruit, 8 besturen tussen de 2% en 3% en 42 besturen tussen de 1% en 2%; 3 besturen gaan er meer dan 3% (nl. 3,1%, 3,5% en 5,3%) op vooruit, 18 besturen tussen de 2% en 3% en 47 besturen tussen de 1% en 2%.

Het overgrote deel van de besturen, namelijk 324, zit tussen 1% achteruitgang en 1% vooruitgang. Bij deze uitkomsten wil ondergetekende twee nuancerende kanttekeningen maken:

1. In deze uitkomsten is geen rekening gehouden met vervangers die besturen op dit moment zelf betalen. Een groot deel van de besturen die er nu op achteruit lijken te gaan, heeft een relatief hoog ziekteverzuim, maar betaalt weinig of geen VDS (boete wegens hoge declaratie). Of deze besturen vervangen relatief weinig (beleidsmatig onwenselijk, maar een eigen keus van het bestuur), of zij betalen relatief veel vervanging uit eigen zak en zullen dat in de nieuwe situatie ook doen, alleen dan gaan ze er aanzienlijk minder op achteruit dan uit de nu voorliggende cijfers blijkt.

2. PwC heeft berekeningen gemaakt met een noodvoorziening die uitkeert bij een afwezigheidspercentage boven de 10. Het is evenwel goed denkbaar dat de besturenorganisaties de grens zullen leggen bij een afwezigheidspercentage van 8, waardoor de echte uitschieters naar boven een hogere uitkering zullen krijgen en er dus minder op achteruit zullen gaan.

Herverdeeleffecten zijn bij een operatie als deze onontkoombaar en deels zelfs gewenst. Immers, de verantwoordelijkheid voor het terugdringen van het ziekteverzuim en de

verantwoordelijkheid voor de vervangingsuitgaven komen nu zichtbaarder en nadrukkelijker bij het bestuur zelf te liggen.

Mede tegen de achtergrond van de hierboven gemaakte kanttekeningen acht ondergetekende herverdeeffecten van een omvang als nu is uitgerekend, alleszins aanvaardbaar.

De leden van de PvdA-fractie vragen naar de toepasselijkheid van de overschrijdingsregeling indien een gemeente extra geld inzet om ziekteverzuim te bestrijden of om vervanging te regelen. Tevens vragen deze leden of de regering bereid is ten aanzien van deze regeling, indien van toepassing, op nationaal niveau afspraken te maken over het buiten werking laten.

De overschrijdingsregeling is in principe van toepassing, het betreft immers personeelskosten. Daarbij moet worden aangetekend dat ook de zogenaamde eigen-beleidregeling van artikel 96g of artikel 96h WVO geldt, dat wil zeggen dat de gemeente een verordening kan vaststellen over het toekennen van extra middelen. Uitgangspunt daarbij is vanzelfsprekend de gelijke behandeling van het openbaar en het bijzonder onderwijs. Uitgaven ten behoeve van het openbaar onderwijs voor voorzieningen waarvoor het bevoegd gezag van een bijzondere school op grond van de regeling een vergoeding kan aanvragen, vallen buiten de overschrijdingsregeling. Aangezien aan specifieke eisen moet worden voldaan om voor extra middelen in aanmerking te komen, komen deze middelen terecht bij die scholen die ze ook echt nodig hebben. Deze materiële financiële gelijkstelling is met ingang van 1 januari 1997 in de WVO opgenomen, omdat de formele financiële gelijkstelling (zie de artikelen 96i, 96j en 96k WVO) voorbijgaat aan de ongelijke omstandigheden waarin scholen zich kunnen bevinden en zo kan leiden tot de situatie dat bepaalde scholen meer of juist minder krijgen dan gezien hun omstandigheden is gerechtvaardigd.

Op grond van het bovenstaande is het aan de gemeenten en niet aan het Rijk om op dit punt eventueel actie te ondernemen.

De leden van de fracties van PvdA, VVD, CDA en D66 hebben vragen over de datum van inwerkingtreding en uiten hun bezorgdheid over de tijd die scholen krijgen om zich voor te bereiden op het nieuwe systeem van vervanging.

Gezien de huidige stand van zaken in het wetgevingsproces, is invoering met ingang van 1 januari 2002 niet meer opportuun. In de bij deze nota naar aanleiding van het verslag gevoegde nota van wijziging is artikel VIII aangepast, waarbij tevens rekening is gehouden met de inwerkingtreding van de Tijdelijke referendumwet met ingang van 1 januari 2002. Op grond van die wet is het opnemen van een vaste datum in een wetsvoorstel niet langer mogelijk. Aangezien het tijdstip van bekrachtiging van een wetsvoorstel door de Koningin niet vooraf is te bepalen, en daarna gedurende een aantal weken de mogelijkheid tot het houden van een referendum openstaat, is geopteerd voor een inwerkingtreding bij koninklijk besluit. Daarin wordt vervolgens een datum vastgesteld die voor de scholen en voor de fondsen het meest geschikt is, waarbij gedacht kan worden aan 1 augustus 2002 of 1 januari 2003. Overigens leveren beide data geen problemen op bij de scholen of het Vervangingsfonds. Het feit dat het gedurende het schooljaar of gedurende het kalenderjaar is, betekent niet dat zij bijzondere maatregelen moeten nemen, bijvoorbeeld wat betreft premieheffing of het premiedifferentiatiesysteem.

Door de latere inwerkingtreding dan oorspronkelijk was voorzien alsmede de via de eerdergenoemde gezamenlijke werkgroep van werkgevers en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen in gang gezette acties, krijgen scholen ruim de tijd voor de benodigde voorbereiding. Door middel van een publicatie in Uitleg 25 van 7 november 2001 zijn de scholen geïnformeerd over het feit dat de inwerkingtredingsdatum wordt opgeschoven.

De leden van de PvdA-fractie vragen welke gevolgen de uitwerking van de voorstellen van de commissie Donner hebben op de positie van het Vervangingsfonds en voor de scholen in PO en VO als het onderhavige wetsvoorstel wordt aangenomen.

De aanbevelingen van de Adviescommissie Arbeidsongeschiktheid (de Commissie Donner II) zijn er op gericht het aantal nieuwe WAO-toekenningen tot eenderde van het huidige niveau te verminderen. De voorstellen hebben thans de status van een advies dat is voorgelegd aan de SER.

Van belang in de voorstellen is dat werkgever en werknemer uitgebreide verantwoordelijkheden hebben op het gebied van preventie en reïntegratie. De werkgever die in gebreke blijft, is verplicht tot loondoorbetaling, ook na twee jaar ziekte. De werknemer die niet meewerkt aan werkherhaling, kan worden gekort op zijn uitkering en zonodig ontslagen worden. De druk op verzuimbeleid en adequate reïntegratie neemt toe. Het eerste ziektejaar is derhalve essentieel om instroom in de WAO te voorkomen. De werkgevers kunnen daarbij gebruik maken van de instrumenten die in het kader van BGZ worden geboden op het gebied van preventie, verzuimbegeleiding en reïntegratie. Voor de positie van het Vervangingsfonds zouden de aanbevelingen van de commissie Donner (indien zij door de regering worden overgenomen) gevolgen hebben op het gebied van de financiering van vervanging in verband met WAO. In het na inwerkingtreding van het onderhavige wetsvoorstel geldende nieuwe stelsel van vervanging betaalt het bevoegd gezag van een school voor voortgezet onderwijs evenwel zelf de kosten van vervanging waardoor de WAO - geldstroom niet meer via het Vervangingsfonds loopt.

De leden van de VVD-fractie vragen waarom er (nog) geen gelegenheid aan besturen in het primair onderwijs wordt gegeven om facultatief van de decentralisatie gebruik te maken. De leden van de D66-fractie informeren naar het toekomstplaatje voor het primair onderwijs.

De vervangingsuitgaven in het voortgezet onderwijs worden gedecentraliseerd. Schoolbesturen in het primair onderwijs kunnen niet facultatief aansluiten deze decentralisatie.

Voor het primair onderwijs wordt momenteel gewerkt aan de uitwerking van een nieuw vervangingsstelsel. De hoofdlijnen van dit stelsel zijn in een algemeen overleg met de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal op 1 februari 2001 (zie Kamerstukken II 2000/01, 22 187, nr. 112) aan de orde gekomen.

De verschillen tussen het voortgezet en het primair onderwijs wat betreft bekostiging, schaalgrootte e.d. vereisen diversiteit in de aanpak van het nieuwe vervangingsstelsel. Vanuit die optiek kunnen schoolbesturen uit het primair onderwijs geen gebruikmaken van de decentralisatie van de vervangingsuitgaven in het voortgezet onderwijs. Een andere reden hiervoor is dat, als gevolg van de verwachting dat juist de financieel krachtige bevoegde gezagsorganen daarvoor zouden kiezen, het vereveningspotentieel van het Vervangingsfonds af zou nemen en derhalve haar voortbestaan in gevaar komt.

De leden van de VVD-fractie vragen naar de gevolgen van uittreding in de loop van het schooljaar voor de mogelijkheden van extra premie-inning door het Vervangingsfonds als stapsgewijze boete voor bovenmatige vervanging.

Het Vervangingsfonds heeft gemeld dat uittreding in de loop van het schooljaar de mogelijkheden van extra premie-inning niet negatief beïnvloedt.

De leden van de CDA-fractie vragen wat het effect is van het verleggen van het risico voor de vervangingsuitgaven van het Vervangingsfonds naar de scholen op het ziekteverzuim en op het verbeteren van de werking van het systeem tot het terugdringen van dit verzuim.

Ondergetekende heeft opdracht verleend aan PwC om onderzoek te doen naar de maatregelen die zullen leiden tot het terugdringen van het ziekteverzuim en in het verlengde daarvan een betere beheersing van de kosten. Dit onderzoek is in het najaar van 2000 uitgevoerd. In het

onderzoeksrapport geeft PwC aan dat de huidige systematiek van bekostiging van vervangingsuitgaven niet voldoet en dat het onvoldoende prikkels in zich heeft om scholen te stimuleren actief mee te werken aan een goed ziekteverzuimbeleid.

Bij het tot stand brengen van het nieuwe stelsel voor financiering van vervanging wordt derhalve beoogd een financiële prikkel te realiseren voor de reductie van het ziekteverzuim. De scholen ondervinden in het nieuwe stelsel direct de voordelen van vermindering van ziekteverzuim en de daaraan verbonden daling van de vervangingslasten, doordat deze besparing direct ten goede komt aan de school. De dienstverlening van de Bedrijfsgezondheidszorg wordt ongewijzigd gecontinueerd. Dit houdt in dat scholen gebruik kunnen blijven maken van het dienstenpakket van de Bedrijfsgezondheidszorg en dat de uitvoering van de deelconvenanten van primair en voortgezet onderwijs wordt voortgezet.

Inderdaad is – zoals gevraagd door de leden van de CDA-fractie – onvrede ten aanzien van de bonus-malusregeling voor veel scholen in het voortgezet onderwijs een belangrijke reden om te kiezen voor een systeem waarbij zij zelf de verantwoordelijkheid voor vervanging en de financiering daarvan dragen. Daarnaast zijn er scholen die financieel voordeel zien in loskoppeling van het Vervangingsfonds.

De leden van de CDA-fractie vragen om inzicht te krijgen in de diverse budgetten die in het kader van dit wetsvoorstel naar de scholen gaan, de verhouding tussen deze budgetten en de werkelijke wachtgelduitgaven, de wijze van indexering, te verwachten nieuwe regelgeving, een raming van de kosten indien wel en niet wordt gedecentraliseerd alsmede een prognose voor het achterblijvende Vervangingfonds voor het primair onderwijs.

Voor de cijfermatige beantwoording van deze vraag wordt verwezen naar de schema's die zijn opgenomen in bijlage 1 bij deze nota naar aanleiding van het verslag.

De voor de scholen beschikbare budgetten voor vervanging worden automatisch jaarlijks geïndexeerd doordat zowel de frictieopslag als de opslag voor het Vervangingsfonds in een percentage zijn uitgedrukt. De frictie-opslag als een opslag over de formatie en de uitkomst wordt jaarlijks vermenigvuldigd met de gemiddelde personeelslast waarin algemene salarismaatregelen, incidentele looncomponenten en andere mutaties zijn verwerkt. De frictie-opslag is een percentage over het coördinatieloon als onderdeel van de gemiddelde personeelslast en wordt toegevoegd aan die gemiddelde personeelslast.

Na decentralisatie wordt de vervanging een onderdeel van het schoolbeleid. Ondergetekende heeft geen voornemens hiervoor regels voor te schrijven.

Macro ontvangen de scholen voor voortgezet onderwijs dezelfde hoogte aan vervangingsbudget.

De begroting voor het Vervangingsfonds voor het jaar 2001 is sluitend. Actuele maandelijkse financiële rapportages van het Vervangingsfonds bevestigen het beeld van een verbeterde financiële positie.

In januari 2001 is de afspraak gemaakt een nieuw systeem uit te werken voor het PO, waarbij meer financiële prikkels voor het terugdringen van verzuim bij de scholen worden neergelegd. Zie overigens ook de in bijlage 1 bij deze nota naar aanleiding van het verslag voor het primair onderwijs opgenomen raming voor 2002 tot en met 2004.

De leden van de D66-fractie hebben diverse vragen gesteld over vervangingspools en (aansluiting bij) samenwerkingsverbanden.

Ondergetekende vindt het zinvol als een vervangingspool gekoppeld kan worden aan op dit punt samenwerkende schoolbesturen, maar zal dit niet specifiek stimuleren. Hij acht het scholenveld in het voortgezet onderwijs zeer wel in staat dit soort koppelingen te organiseren.

De leden van de SGP-fractie menen een discrepantie te constateren tussen het voornemen van de regering (het VO treedt uit het VF) en de in de memorie van toelichting eveneens gehanteerde formulering "scholen voor VO zijn niet meer verplicht aangesloten bij het VF". Deze leden vragen zich af of op grond van die laatste formulering de oude situatie ook kan voortbestaan.

De scholen voor voortgezet onderwijs zijn volgens het vigerende systeem verplicht aangesloten bij het Vervangingsfonds. Deze verplichting wordt uit de WVO gehaald. Tevens verdwijnt door het schrappen van artikel 98a WVO de aanwijzing van de desbetreffende rechtspersoon om de taken die daar staan opgesomd uit te voeren. De rechtspersoon (het Vervangingsfonds) is daarmee geen in de WVO geregelde instantie meer, ook de taken zijn niet meer wettelijk voorgeschreven. Het laten voortbestaan van de "oude situatie" is derhalve niet mogelijk.

Budgettering bovenwettelijke wachtgeldkosten naar instellingsniveau

De leden van de PvdA-fractie vragen de volledige uitkomsten van de invoeringstoets, gedaan ten behoeve van de overdracht van bovenwettelijke wachtgelduitkeringen naar de instellingen, aan de Kamer te overhandigen. Tevens vraagt men waarom dit onderzoek alleen met instemming van de werkgeversorganisaties is afgerond en of de werknemersorganisaties bij de invoeringstoets betrokken waren en zo ja, wat hun bezwaren waren.

De leden van de fractie van D66 vragen of bij het haalbaarheidsonderzoek voorafgaand aan de decentralisatie van bovenwettelijke wachtgelduitgaven ook is gekeken naar de gevolgen voor individuele scholen.

In 1999 is in opdracht van ondergetekende door het onderzoeksbureau Regioplan een risico-analyse uitgevoerd naar de decentralisatie van de bovenwettelijke wachtgelduitgaven naar de instellingen in het VO (een exemplaar van het daaruit voortvloeiende rapport is bij deze nota naar aanleiding van het verslag gevoegd). Deze risico-analyse is de invoeringstoets die door de

werkgeversorganisaties als voorwaarde is gesteld teneinde haalbaarheid en risico's in kaart te brengen van de voorgenomen decentralisatie. Op 14 december 1999 werd de invoeringstoets met de werkgeversorganisaties in het voortgezet onderwijs, verenigd in het WGO, besproken. De invoeringstoets is niet met de werknemersorganisaties besproken aangezien de decentralisatie van de bovenwettelijke wachtgelduitgaven van personeel in het voortgezet onderwijs een zaak is van bekostiging en de individuele rechten van de werknemers niet worden aangetast. De rekening van bovenwettelijke uitkeringskosten wordt bij de werkgever neergelegd.

Ondergetekende heeft in het *Vooraf* diverse vragen van de leden van de fracties van PvdA, CDA, D66, ChristenUnie en SGP beantwoord over de budgettaire kant van decentralisatie van de bovenwettelijke wachtgelduitgaven. Uit dit antwoord blijkt dat de budgettaire gevolgen voor individuele scholen beperkt zullen zijn. Gecombineerd met de EUR 4,1 miljoen (fl. 9 miljoen) die beschikbaar wordt gesteld voor het oplossen van knelpunten, is ondergetekende ervan overtuigd dat scholen in staat zullen zijn hun bovenwettelijke wachtgelduitgaven te dragen.

De leden van de fracties van PvdA, CDA en D66 stellen een aantal vragen over het laten vervallen van de eigenwachtgelderbepaling.

De voorstellen met betrekking tot decentralisatie van de bovenwettelijke wachtgelduitgaven en het laten vervallen van de eigenwachtgelderbepaling zijn samenhangende afspraken, die in het kader van "De Jaren Tellen" tussen ondergetekende en de besturenorganisaties zijn gemaakt. Het is ook logisch de eigenwachtgelderbepaling te schrappen nu een deel van de lasten rechtstreeks ten laste van de werkgever komt. Dit is voldoende prikkel voor de werkgever om zijn uiterste best te doen zo veel mogelijk eigen wachtgelders weer aan het werk te krijgen. In de praktijk gaat het om een steeds kleiner aantal: de instroom in het wachtgeld is de laatste jaren fors teruggelopen, terwijl het aantal zittende wachtgelders dat weer aan het werk kan, juist behoorlijk is gedaald.

Financiële consequenties van het schrappen van de bepaling zullen er voor de schoolbesturen nauwelijks zijn.

Het aantal vacatures dat door schoolbesturen wordt aangeboden aan gewezen personeel is ondergetekende niet bekend. Ook is niet bekend in hoeveel gevallen de vacature daadwerkelijk wordt vervuld en voor welke omvang.

Wel bekend is dat in een aantal gevallen de aangeboden vacature wordt geweigerd. Van een dergelijke weigering doet het schoolbestuur opgave bij de Centrale financiën instellingen (Cfi; uitvoeringsinstantie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen). Cfi geeft deze meldingen door aan USZO om te beoordelen of de betreffende weigeringen consequenties hebben voor de uitkering. In de periode juli 2000 tot en met januari 2001 zijn door USZO 2400 maandopgaven (meldingen van weigering) voor het primair en voortgezet onderwijs verwerkt, verdeeld over 1000 personen. Uit de controle blijkt dat in 90% van de meldingen de persoon geen uitkering (meer) heeft of niet bij USZO bekend is, omdat nooit een uitkering werd ontvangen. In 26 gevallen werd betrokkene aangeschreven door USZO. Uit onderzoek van USZO is gebleken dat in 4 gevallen geen plausibele reden aanwezig was om de aangeboden vacature te weigeren. In die gevallen is dan ook een maatregel opgelegd. Voor het Participatiefonds is het effect in budgettaire zin te verwaarlozen.

De geldstroom van bovenwettelijke uitkeringen loopt via Cfi. De leden van de fractie van de PvdA vragen of dit wel voor de hand ligt, terwijl het toch de bedoeling is dat scholen kostenbewuster worden.

De geldstroom loopt via Cfi om onnodige bureaucratie te voorkomen, waarbij de scholen te maken krijgen met een minimum aan administratieve last.

Overigens moet ondergetekende op dit punt actualiseren wat in de memorie van toelichting in paragraaf 2 is gemeld over de administratieve consequenties van budgettering van de bovenwettelijke wachtgelduitgaven. De afspraken tussen de verschillende uitvoeringsinstanties

ten aanzien van de consequenties van een negatieve instroomtoets zijn namelijk als volgt gewijzigd. Een opgave van de negatieve instroomtoets wordt door het Participatiefonds per kwartaal aan de Cfi geleverd. Cfi vraagt vervolgens hierbij de bijbehorende wettelijke loonkosten op aan USZO en verrekent deze kosten met de bekostiging van de scholen. Het bovenwettelijk deel wordt door USZO maandelijks geleverd aan Cfi en Cfi verrekent dit (ook) maandelijks met de scholen.

De leden van de CDA-fractie vragen de regering aan te geven wat de oorzaken zijn van het feit dat het Participatiefonds niet in voldoende mate in staat is over te gaan tot het terugdringen van de instroom in en het bevorderen van de uitstroom uit het wachtgeld. Deze leden informeren tevens op basis waarvan hij de overtuiging heeft dat de individuele scholen/schoolbesturen wel in staat zullen zijn het gewenste resultaat te behalen.

De opvatting dat het Participatiefonds niet in staat wordt geacht de instroom in het wachtgeld terug te dringen en de uitstroom te bevorderen, verdient enige nuancering. De wachtgeldraming in het rapport "De Jaren Tellen" dat in 1996 verscheen, gaf een verdere stijging aan van de wachtgelduitgaven. In dat jaar was het Participatiefonds met zijn activiteiten begonnen. Vanaf 1996 zijn de wachtgelduitgaven gaan dalen. Dit was het gevolg van de maatregelen die zijn ingesteld als gevolg van het rapport "De jaren tellen", de maatregelen die het Participatiefonds heeft getroffen om de instroom in het wachtgeld te beperken en van de veranderde arbeidsmarktsituatie in het onderwijs.

Door de bevoegde gezagsorganen een grotere, meer directe verantwoordelijkheid te geven voor een deel van de werkloosheidsuitgaven wordt een verdere daling van deze uitgaven verwacht.

Op grond van artikel 123b van de WVO dat in die wet is opgenomen via artikel III, onderdeel S, van de Wet van 9 maart 1995, Stb. 155 (budgettering wachtgeld en instelling Participatiefonds) vindt momenteel een evaluatie plaats van de doelmatigheid en de effectiviteit

van het Participatiefonds. Na afronding zal het rapport ook aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal worden aangeboden.

De leden van de CDA-fractie willen geïnformeerd worden over de consequenties van dit wetsvoorstel voor uitkeringsgerechtigden nu en in de toekomst. Tevens vragen deze leden de regering aan te geven voor hoelang de kosten van het zittend wachtgeldbestand verevend blijven worden tussen de instellingen onderling. Voorts stellen de leden van de CDA-fractie dat het Participatiefonds verantwoordelijk blijft voor de instroomtoets en vragen wat de consequenties zijn voor de wachtgelder bij een negatieve toetsing. Ook informeren deze leden op basis waarvan in een dergelijk geval de korting van het bovenwettelijk deel bij de instelling geschiedt. Tot slot vragen deze leden of de bovenwettelijke voorzieningen kunnen gaan verschillen per onderwijsinstelling in het voortgezet onderwijs.

Het wetsvoorstel heeft geen consequenties voor de individuele wachtgelder. Aan de individuele rechten wordt niet getornd. De kosten van de wachtgelden die voor de datum van invoering van het wetsvoorstel zijn aangevangen, worden op grond van artikel V van het onderhavige wetsvoorstel via het Participatiefonds verevend tussen de instellingen. De instellingen ontvangen hiervoor in de lumpsum een opslag, waaruit de premie voor de verevening aan het Participatiefonds wordt betaald.

De negatieve toetsing heeft evenmin consequenties voor de individuele wachtgelder. Degene die recht heeft op wachtgeld, krijgt zijn uitkering door USZO uitbetaald onafhankelijk van het feit of er door het Participatiefonds positief of negatief wordt getoetst. Het bovenwettelijk deel wordt na de decentralisatie door de instelling toch al voor zijn rekening genomen en wordt derhalve niet nog eens op de bekostiging van de instelling gekort.

Het bovenwettelijk deel van de werkloosheidsuitkeringen is geregeld in het Besluit bovenwettelijke werkloosheidsregeling voor onderwijspersoneel primair en voortgezet onderwijs en educatie en beroepsonderwijs (BBWO). Deze regeling is voor alle gewezen

personeelsleden van instellingen voor voortgezet onderwijs hetzelfde. Er zullen derhalve geen verschillen kunnen ontstaan tussen de bovenwettelijke aanspraken per instelling.

De leden van de D66-fractie vragen of bovenwettelijke wachtgelduitgaven ten laste komen van de school, ook als de oorzaak buiten de "schuld" van de instelling zou liggen.

Alle bovenwettelijke wachtgelduitgaven komen ten laste van de school, ook als de oorzaak buiten de "schuld" van de instelling zou liggen. Anders zou er ook vrijwel niets veranderen: als de "schuld" bij de instelling ligt – dus bij een negatieve instroomtoets – draagt de instelling al de volledige wachtgeldlasten en in de situatie na aanvaarding van het nu voorliggende wetsvoorstel verandert dat niet.

De leden van de PvdA-fractie vragen of met dit voorstel de beslissing over hoogte en duur van de bovenwettelijke uitkering op instellingsniveau komt te liggen. De leden van de fracties van PvdA en D66 informeren voor wiens rekening - het Participatiefonds of de schoolbesturen - een ziekte-uitkering na ontslag komt.

De beslissing over hoogte en duur van de bovenwettelijke uitkering is en blijft de bevoegdheid van USZO. In het wetsvoorstel wordt geregeld dat de vergoeding van de uitkeringskosten aan USZO niet meer via het Participatiefonds gaat, maar via het bevoegd gezag.

Ook de ziekte-uitkeringen na ontslag worden door USZO uitbetaald. Het wettelijke deel van de ziekte-uitkeringen na ontslag, de Ziektewet-uitkering, komt voor rekening van het Uitvoeringsfonds voor de Overheid (UFO), waarvoor door de instellingen UFO-premie wordt betaald. Het bovenwettelijk deel komt voor rekening van het Participatiefonds.

3. Draagvlak

Vervangingsfonds

De leden van de fracties van PvdA en CDA vragen welke aspecten volgens de werkgeversorganisaties nog dienen te worden geregeld voor zij in kunnen stemmen met het wetsvoorstel. Tevens vragen deze leden of het niet "individuele schoolbesturen" moet zijn in plaats van "individuele instellingen" en of de resultaten van dit overleg niet moeten worden afgewacht.

In het Werkgeversoverleg primair-, voortgezet-, beroepsonderwijs & volwasseneducatie (WGO) van 24 oktober 2000 heeft de VSWO ingestemd met de uittreding van het voortgezet onderwijs uit het Vervangingsfonds indien aan twee voorwaarden wordt voldaan. Ten eerste moet er voor het voortgezet onderwijs een budget beschikbaar worden gesteld ter compensatie (bruidschat). Ten tweede moeten er vooraf afspraken worden gemaakt over een voorziening voor het primair onderwijs, nadat het voortgezet onderwijs uit het Vervangingsfonds is getreden.

In het WGO-overleg van 28 november 2000 heeft het VSWO ingestemd met de instelling van een technische WGO-werkgroep met mandaat, die zich met name bezighoudt met het vaststellen van de risico's en (de opvang van) de gevolgen voor het voortgezet onderwijs als gevolg van de te treffen maatregelen. De VSWO stelt hierbij als voorwaarde dat nadere budgetafspraken worden gemaakt.

Onder een schoolbestuur kunnen verschillende instellingen ressorteren. In de memorie van toelichting wordt derhalve met reden "individuele instellingen" geschreven.

De leden van de fracties van PvdA, VVD, CDA en D66 vragen zich af waarom is afgezien van boedelscheiding. Tevens informeren de leden van de fracties van PvdA en CDA wat de consequenties hiervan zijn voor het Vervangingsfonds. De leden van de PvdA-fractie vragen in hoeverre de opbrengst van de malus noodzakelijk is voor het sluitend maken van de huidige begroting van dat fonds. De leden van de fracties van PvdA en VVD uiten hun zorg over de financiële draagkracht van de scholen. De leden van de VVD-fractie constateren daarbij dat het Vervangingsfonds en het Participatiefonds in het verleden te maken hadden met grote tekorten.

De leden van de fractie van de PvdA vinden de financiële positie van het Vervangingsfonds zorgelijk en constateren dat een structurele oplossing vooralsnog ontbreekt.

Met boedelscheiding is bedoeld het met terugwerkende kracht toerekenen van inkomsten en uitgaven aan het primair en het voortgezet onderwijs. Het meenemen van saldi door het voortgezet onderwijs zou het fonds voor het primair onderwijs financieel schaden.

Het achterwege laten van de boedelscheiding heeft geen gevolgen voor de balanspositie van het Vervangingsfonds. Activa en passiva blijven voor 100% op de balans van het fonds staan (circa EUR 48 miljoen (fl. 105 miljoen) vorderingen/ liquide middelen ten opzichte van EUR 30 miljoen (fl. 65 miljoen) schulden op 01-01-2001).

De malus is bedoeld om scholen aan te moedigen een verzuimbeleid te voeren. Het Vervangingsfonds hanteert daarnaast een verzuimbeleid. Het is één van de instrumenten die is ingezet om de vervangingskosten te betalen. Dit moet echter gezien worden als één van de componenten in de voeding van het fonds en niet als sluitpost.

Op zichzelf genomen is de constatering juist dat de fondsen in het verleden te maken hadden met tekorten. Wat dat betreft is de huidige financiële positie van beide fondsen (sterk) verbeterd. Het betreft twee afzonderlijke stichtingen.

Ten aanzien van de financiële situatie na decentralisatie merkt ondergetekende op dat op het moment van doorstart wordt uitgegaan van een sluitende begroting bij het Vervangingsfonds. Thans is dat overigens al het geval. Bovendien zal het afzien van de boedelscheiding de financiële uitgangpositie versterken.

Uit berekeningen van PwC blijkt dat verreweg de meeste scholen voor voortgezet onderwijs voldoende financieel draagkrachtig zijn om via de opslag en via een eigen financieel (vervangings-) beleid de kosten van vervanging zelf te dragen. Risicovolle scholen kunnen (indien noodzakelijk) terecht bij het (werkgevers-) vangnet.

Door de leden van de fracties van PvdA, VVD, CDA, D66, en SGP zijn vragen gesteld over de gevolgen voor het primair onderwijs van het uittreden van het voortgezet onderwijs uit het Vervangingsfonds, waarbij telkenmale gerefereerd wordt aan de toegezegde EUR 7 miljoen (fl. 15 miljoen) compensatie. Is deze compensatie voldoende, zo vragen deze leden en zal dit niet leiden tot premieverhogingen en nadelige malusregelingen. De leden van de D66-fractie vragen daarnaast of er inmiddels een goede oplossing voor de kleine scholen voorhanden is.

In 1999 constateerde PwC dat het Vervangingsfonds de WAO-gelden niet naar het primair en het voortgezet onderwijs toedeelde op basis van werkelijke inkomsten, maar op basis van de premieverhouding. Aan de hand van deze verdeelsleutel werd geconcludeerd dat er tussen EUR 4,5 en 7 miljoen (fl. 10 en fl. 15 miljoen) te weinig aan het voortgezet onderwijs werd toegedeeld.

Op dit moment wordt door het Vervangingsfonds geprobeerd inzicht te krijgen in de werkelijke WAO-gelden voor het primair en het voortgezet onderwijs. Pas wanneer die gegevens bekend zijn, kan er worden bezien of de berekening op basis van premieverhouding een juiste indicatie was en dus worden vastgesteld welke doorwerking dit heeft voor het Vervangingsfonds na uittreding van het voortgezet onderwijs. Aangezien derhalve nu nog geen concrete dekking is vereist, is ook nog geen begrotingspost aan te geven. Uiteraard zal bij een nieuw vervangingstelsel voor het primair onderwijs hiermee ook rekening worden gehouden. De kleine scholen zullen binnen dat nieuwe stelsel expliciete aandacht krijgen.

Participatiefonds

De leden van de PvdA-fractie en van de D66 fractie vragen de regering nader toe te lichten welke werknemerscentrales bezwaren koesteren tegen dit voorstel, en wat hun redenen waren. De leden van de CDA-fractie willen nader worden geïnformeerd over het resultaat van het overleg met het bestuur van het Vervangingsfonds en werkgevers- en werknemersorganisaties

over de financiële, administratieve en technische gevolgen voor de individuele instellingen en voor het Vervangingsfonds als zodanig.

In de vergadering van de Sectorcommissie Onderwijs en Wetenschappen (SCOW) van woensdag 28 juni 2000 hebben de werknemersorganisaties ACOP en CMHF niet ingestemd met het wetsvoorstel. De redenen daarvoor zijn de volgende.

De wachtgeldfinanciering wordt toegevoegd aan het budget van de instellingen. De ACOP vraagt zich af of de wachtgelden die niet worden uitgegeven, ingezet moeten worden voor investeringen in het onderwijs en dat de werknemerscentrales hier derhalve geen aanspraak op kunnen maken, of dat de middelen terugvloeien naar de arbeidsvoorwaardenruimte.

Ondergetekende is van mening dat als deze gelden niet uitgegeven worden, deze op een andere wijze moeten worden ingezet voor investeringen in het onderwijs. De ACOP vindt dit een zwaarwegend punt en bepleit tevens om een geleidelijke overgang niet te laten plaatsvinden. Gelet op de eenduidigheid van de ACOP-beleidslijn in het Vervangingsfonds en in de SCOW, stemt de ACOP niet in met het wetsvoorstel.

De CMHF is een voorstander van de aanpak van solidariteit en verevening en is van mening dat het geen goede ontwikkeling zou zijn om dit te doorbreken. De CMHF wil dat de huidige situatie in het voortgezet onderwijs gehandhaafd blijft.

Aangezien het wetsvoorstel geen consequenties heeft voor de individuele aanspraken van de wachtgelden, is voor het wetsvoorstel geen overeenstemming met de werknemersorganisaties noodzakelijk.

In het WGO van 28 november 2000 is ingestemd met de instelling van een technische werkgroep met mandaat, die zich bezighoudt met het vaststellen van de risico's en de gevolgen voor het VO als gevolg van de decentralisatie van de vervangingsuitgaven. Deze technische werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van werkgevers, het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen en PwC. Het resultaat van deze werkgroep, het rapport "Nieuw

stelsel voor risicodekking vervanging in het VO" zal binnenkort worden uitgebracht en onder meer worden toegezonden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

In het najaar van 2000 is afgesproken dat het formeel overleg over het onderhavige wetsvoorstel met de werkgevers gevoerd zou worden. Het Vervangingsfonds zou vervolgens maandelijks ingelicht worden over de stand van zaken. Tegelijkertijd met de indiening van het wetsvoorstel heeft ondergetekende ook het Vervangingsfonds in de gelegenheid gesteld om te reageren. Tijdens de afgelopen zomermaanden is tot twee keer toe gepoogd te zoeken naar een moment om ter voorbereiding van het bestuurlijk overleg met het Vervangingsfonds over de uitvoeringsgevolgen te spreken. Medio september kon pas het eerste inhoudelijke overleg hierover plaatsvinden. Ondergetekende heeft tijdens dat overleg ook gesproken over de brief van het Vervangingsfonds van 7 september jl. die inmiddels al aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal was gestuurd. Over de beantwoording van de vragen uit het verslag over onderhavig wetsvoorstel heeft ambtelijk overleg met het Vervangingsfonds plaatsgevonden. Uiteraard zal ondergetekende nu en in de komende tijd op adequate wijze blijven communiceren met het Vervangingsfonds ook en met name over de financiële, administratieve en technische gevolgen voor de scholen en voor het fonds zelf.

4. Financiële gevolgen

Vervangingsfonds

De leden van de PvdA-fractie vragen waarom al in juli, kort na indiening van het wetsvoorstel, is begonnen met het implementatietraject.

Met het oog op een verantwoorde overgang van het oude naar het nieuwe systeem is nodig dat de sector over voldoende tijd beschikt om zich voor te bereiden op het nieuwe systeem.

Daarom is tijdig begonnen met het uitwerken van een plan van aanpak. Daarbij gaat het

nadrukkelijk om voorbereiding op het nieuwe systeem; er worden nog geen onomkeerbare beslissingen genomen.

De leden van de fracties van PvdA, VVD en CDA stellen vragen over het uitvoeren van de taken in het kader van de bedrijfsgezondheidszorg (BGZ). De leden van de VVD-fractie informeren bovendien naar de gevolgen van de invoering van het wetsvoorstel voor de langdurige arbocontracten voor BGZ die scholen voor voortgezet onderwijs hebben afgesloten met het Vervangingsfonds.

Verder vragen deze leden zich af of het voortgezet onderwijs nog andere diensten kan afnemen van het Vervangingsfonds.

De Bedrijfsgezondheidszorg voor scholen en instellingen voor het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs alsmede het beroepsonderwijs en de educatie blijft onderdeel van de werkzaamheden van de stichting Vervangingsfonds/ Bedrijfsgezondheidszorg voor het onderwijs. Deze stichting zal hiervoor, na inwerkingtreding van het onderhavige wetsvoorstel, subsidie ontvangen op grond van de Wet overige OCenW-subsidie, en niet meer op grond van artikel 123a van de WVO. Dat artikel wordt in zijn geheel geschrapt, aangezien de stichting geen in de WVO geregelde wettelijke taken voor het voortgezet onderwijs meer uitvoert. De informatieverplichting van de bedrijfsgezondheidszorg van de stichting blijft daarmee ongewijzigd.

Door de handhaving van de landelijke BGZ-taak voor het voortgezet onderwijs, blijven ook alle diensten die daaruit voortvloeien, voor het voortgezet onderwijs beschikbaar. Overige diensten zoals de onderwijsvacaturebank op internet en het activeringsbeleid voor werkloos onderwijspersoneel blijven eveneens beschikbaar voor het voortgezet onderwijs.

In februari 2001 is de nieuwe raamovereenkomst tussen het Vervangingsfonds en enkele grote arbodiensten in het onderwijs officieel bekrachtigd. Het basiscontract integrale arbozorg dat in de raamovereenkomst is afgesproken, biedt de mogelijkheid om een kwaliteitsimpuls te geven

aan arbozorg om zo het ziekteverzuim terug te dringen. Schoolbesturen sluiten zelfstandig een contract met een arbodienst en kunnen derhalve tevens hun voorkeur uit laten gaan naar het nieuwe basiscontract. De looptijd van dergelijke contracten wordt niet beïnvloed door invoering van het wetsvoorstel.

De leden van de D66-fractie informeren of het klopt dat de brief van ondergetekende van 25 januari 2001 alleen over het primair onderwijs gaat en hoe de regering de toekomst voor het primair onderwijs op dit punt ziet.

De brief van 25 januari 2001 bevat een reactie van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen omtrent de hoofdlijnen van het PwC-rapport en de daaruit voortkomende voorstellen voor de korte en lange termijn. Deze betreffen inderdaad alleen het primair onderwijs. Het voorstel voor de korte termijn, namelijk het limiteren van de vervangingsvergoeding tot een normatieve vergoeding per vervangingsdag, acht ondergetekende niet wenselijk. Dit zal uitsluitend worden overwogen als er geen andere oplossingen voorhanden zijn. Vooralnog is nog niet overgegaan tot limitering van de vergoeding. De financiële tekorten bij het Vervangingsfonds zijn vanuit andere middelen aangevuld.

De verwachting is dat tot aan het eventuele moment van invoering van een nieuw vervangingsstelsel in het primair onderwijs geen sprake zal zijn van limitering van de vervangingsvergoeding.

Participatiefonds

De leden van de PvdA-fractie vragen wanneer de scholen voorzien zijn van voldoende instrumenten om gedwongen ontslag te voorkomen. Tevens vragen deze leden wat de stand van zaken is met betrekking tot de ontwikkeling van instrumenten als outplacement en mediation en of daar binnenkort projecten voor worden gestart.

In het kader van de instroomtoets van het Participatiefonds heeft een schoolbestuur ingeval er sprake is van voorgenomen ontslag, een inspanningsverplichting om werkloosheid te voorkomen. Een van de instrumenten die het schoolbestuur daarbij ter beschikking staan is de "voormelding van dreigend ontslag". Dit instrument vormt een onderdeel van het activeringsbeleid van het Participatiefonds en blijft beschikbaar voor het voortgezet onderwijs. Zoals ook in Maatwerk 3 (aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangeboden bij brief van 12 september 2001, Kamerstukken II 2001/02, 27 923, nr. 1) is beschreven, worden momenteel drie pilots voorbereid met als doel het ziekteverzuim in het onderwijs terug te dringen. Ten eerste wordt in samenwerking met het Vervangingsfonds, ABP-Reïntegratie en Interpolis het project Arbeidszorgsysteem Onderwijs voorbereid. Op 1 oktober 2001 zijn de eerste drie pilots op scholen in het primair- en voortgezet onderwijs van start gegaan. Naar verwachting zullen in 2002 de resterende zeven pilots beginnen.

Ten tweede wordt er in samenwerking met het Vervangingsfonds, het SBO en het NICOA het IMO-Project -Introductie van Mediation in het Onderwijs- voorbereid. Na overleg met vertegenwoordigers van werkgevers- en werknemersorganisaties, wordt momenteel het plan van aanpak afgerond. Het IMO-Project richt zich op de subsectoren primair onderwijs, voortgezet onderwijs alsmede beroepsonderwijs en educatie.

Ten derde bekijkt het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen tezamen met het Vervangingsfonds of intervisie op het niveau van schooldirecteuren en op teamniveau mogelijk is. Ook wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn van een verdiepingsmodule

"verzuimmanagement" in de managementopleidingen voor directeuren en schoolleiders.

Van belang is dat het bestuur van het Vervangingsfonds nog niet akkoord is met de uitvoering van de pilots op het gebied van ziekteverzuim, aangezien men eerst duidelijkheid wenst over de financiële positie van het fonds. Naar verwachting wordt over de ziekteverzuimpilots in de bestuursvergadering van het Vervangingsfonds in december 2001 een besluit genomen.

De leden van de VVD-fractie vragen of het Vervangingsfonds en/of het Participatiefonds een rol kunnen spelen bij de vangnetfunctie.

Vervangingsfonds en Participatiefonds zijn rechtspersonen die zijn aangewezen om in de WVO met name genoemde taken uit te voeren. De vangnetfunctie is geen wettelijke taak. Bovendien is het Vervangingsfonds na inwerkingtreding van het onderhavige wetsvoorstel niet meer werkzaam ten aanzien van de vervanging in het voortgezet onderwijs. Het Participatiefonds is alleen nog werkzaam op het terrein van de wettelijke wachtgelduitgaven. Het ligt derhalve niet in de rede dat beide fondsen taken ten aanzien van noodvoorzieningen voor vervanging en wachtgeld in het algemeen voor het voortgezet onderwijs zullen gaan uitvoeren.

In het wetsvoorstel blijft het Participatiefonds een verplichte functie houden voor de instroomtoets en de wettelijke wachtgelduitgaven voor het primair onderwijs. De leden van de VVD-fractie vragen hoe deze verplichting past in de OOW-operatie en of het niet meer voor de hand ligt om het USZO deze taken te laten verrichten. Voorts vragen deze leden of tussenschakeling van het Participatiefonds geen extra administratieve lasten en extra kansen op fouten geeft. Tot slot vragen deze leden wat Actal hierover zegt.

De instroomtoets die door het Participatiefonds wordt uitgevoerd, staat los van de OOW-operatie. De uitvoeringsinstelling USZO toetst de *verwijtbaarheid* van de werknemer bij de aanvraag van een WW-uitkering. Het Participatiefonds beziet of het ontslag van de werknemer *vermijdbaar* was. Het bestuur van het Participatiefonds richt zich in dit geval bij de beoordeling van het vergoedingsverzoek op de vraag of het bevoegd gezag (de werkgever) in redelijkheid alles in het werk heeft gesteld om het ontslag en de werkloosheid te voorkomen. Het Participatiefonds heeft de instroomtoets sinds 1996 met succes uitgevoerd. Omdat het bestuur van het Participatiefonds uit werkgevers en werknemers bestaat, is er een bovendien draagvlak voor de instroomtoets. Ondergetekende ziet derhalve geen aanleiding om deze taak aan USZO

op te dragen. Aangezien de instroomtoets extra werkzaamheden met zich mee brengt, zou USZO – zo zij deze taak zou uitvoeren – eveneens uitvoeringskosten in rekening brengen. Ondergetekende vermag niet in te zien waarom er minder kans op fouten zou zijn als USZO die taak zou uitvoeren.

Actal toetst de administratieve last die voortvloeit uit wetsvoorstellen en nieuwe regelgeving en richt zich daarbij op de gevolgen voor het *bedrijfsleven*. Actal heeft derhalve geen toets uitgevoerd op onderhavig wetsvoorstel.

Het door de leden van de CDA-fractie aangehaalde artikel in het Nederlands Juristenblad van 8 juni jl. heeft geen betrekking op het ontslag van werknemers van scholen. Met de inwerkingtreding van de Wet overheidspersoneel onder de werknemersverzekeringen (OOW) zijn overheids- en onderwijswerknemers onder de WW gebracht. De financiering van de WW-uitkeringen geschiedt daar niet conform de financiering van de WW-uitkeringen in de marktsector. De uitkeringen worden verhaald op de werkgever uit wiens dienstbetrekking de werknemer werkloos is geworden. De overheids- en onderwijswerkgevers zijn derhalve al volledig eigenrisicodragers.

De leden van de SGP-fractie vragen in hoeverre het risico voor scholen – ook op langere termijn – afhankelijk is van de situatie op de arbeidsmarkt en de huidige leerlingaantallen.

Het is denkbaar dat over een aantal jaren de arbeidsmarkt voor leerkrachten – mogelijk mede door de leerlingontwikkeling – weer verruimt, waardoor het aantal wachtgelders zou kunnen stijgen. Als die situatie zich voordoet, is dat een fundamentele wijziging ten opzichte van de huidige, met gevolgen voor het te voeren beleid die aanzienlijk verder reiken dan alleen het wachtgeldbeleid. Dat geldt ook voor de budgettaire kant van het beleid. In die omstandigheden zal moeten worden bezien welke maatregelen nodig zijn, ook ten aanzien van de ontwikkeling van het aantal wachtgelders. Budgettaire problemen specifiek gerelateerd aan die ontwikkeling

verwacht ondergetekende niet, omdat voor de komende jaren juist toenemende ruimte binnen het wachtgeldbudget wordt verwacht.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I, onderdeel B (artikel 96n WVO)

De opmerking van de leden van de VVD-fractie dat naar hun mening artikel 96.n moet zijn artikel 96n.1, is niet juist. De door hen genoemde analogie met de artikelen 96q en 96q.1 gaat niet op, aangezien deze beide artikelen naast elkaar hebben bestaan:

- a. artikel 96q is met ingang van 1 augustus 1992 in de WVO opgenomen (zie de Wet van 27 februari 1992, Stb. 112, artikel I, onderdeel L, juncto artikel XXI) en met ingang van **1 augustus 1993** weer vervallen (zie de Wet van 27 mei 1992, Stb. 337, artikel I, titel D, onderdeel Z, juncto artikel V, tweede lid, onderdeel d); en
- b. artikel 96q.1 is met ingang van **23 december 1992** in de WVO opgenomen (zie de Wet van 3 december 1992, Stb. 662, artikel III, onderdeel O, juncto artikel XVII).

Aangezien artikel 96n reeds met ingang van 1 augustus 1998 vervallen (zie de Wet van 25 mei 1998, Stb. 337, artikel I, onderdeel DDD, juncto artikel XXVIII), is het derhalve thans wel mogelijk hetzelfde artikelnummer nogmaals te gebruiken.

Artikel I, onderdeel F (artikel 98a1 WVO)

De door de leden van de VVD-fractie gemaakte redactionele opmerking is niet overgenomen, omdat de in het wetsvoorstel gehanteerde notatie correct is. Zie de Wet van 6 oktober 1999, Stb. 445, artikel III, onderdeel B, juncto artikel VI op grond waarvan artikel 98a1 met ingang van 29 oktober 1999 in de WVO is opgenomen.

Artikel I, onderdeel J (artikel 123b WVO)

Op de vraag van de leden van de PvdA-fractie in hoeverre het onderhavige wetsvoorstel rekening houdt met het wetsvoorstel Kaderwet zelfstandige bestuursorganen (Kamerstukken II 2000/01, 27 426), wordt opgemerkt dat dat wetsvoorstel nog in behandeling is bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Op verzoek van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wordt thans in wetsvoorstellen daar nog geen rekening mee gehouden. Aanpassingen zullen in een later stadium in een afzonderlijke invoeringswet geschieden. Bij de formulering van de bepalingen in het onderhavige wetsvoorstel is uitgegaan van de huidige bepalingen in de Wet op het voortgezet onderwijs.

In tegenstelling tot wat de leden van de fracties van de PvdA en van het CDA menen, is er geen discrepantie tussen het wetsvoorstel en de vigerende regelgeving met betrekking tot de instemming van de Minister met de statuten van het Participatiefonds. De bepalingen in de WVO zijn met ingang van 11 mei 2001 aangepast aan de terminologie van de Algemene wet bestuursrecht (zie Stb. 2001, 207, artikel III, onderdeel CCCC, juncto Stb. 2001, 208), waardoor in de vigerende regelgeving ook al sprake is van instemming en niet meer van goedkeuring.

Naar aanleiding van vragen van de leden van de fracties van de PvdA en van het CDA naar artikel 123b, eerste lid, onder h, wordt opgemerkt dat hierin de zogenaamde taakverwaarlozingsregeling is opgenomen. Dat wil zeggen een regeling voor het geval een aangewezen rechtspersoon de bij of krachtens de wet opgedragen taken zodanig slecht uitoefent dat ingrijpen door de minister niet achterwege kan blijven. In een dergelijk geval kan de minister de aanwijzing van de rechtspersoon intrekken, indien nodig tijdelijk zelf de taken uitoefenen en vervolgens een nieuwe rechtspersoon aanwijzen die de taken gaat uitoefenen. Op die laatste rechtspersoon wordt hier gedoeld.

Artikel III

De leden van de PvdA-fractie vragen naar de in artikel III opgenomen overgangstermijn van twee maanden na de maand waarop een declaratie betrekking heeft, waarbinnen nog verzoeken tot het Vervangingsfonds kunnen worden gericht.

Na ampele overwegingen is - mede met het oog op de vóór de inwerkingtreding van het onderhavige wetsvoorstel door het Vervangingsfonds gehanteerde periode van drie maanden - in de bij deze nota naar aanleiding van het verslag gevoegde nota van wijziging de termijn verlengd tot drie maanden.

De Minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschappen,

(drs. L.M.L.H.A. Hermans)

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL

Vergaderjaar 2001-2002

27 744 Wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs in verband met decentralisatie van de vervangingsuitgaven en van de bovenwettelijke wachtgelduitgaven (decentralisatie vervangingsuitgaven en bovenwettelijke wachtgelduitgaven vo)

Nr. NOTA VAN WIJZIGING

Ontvangen

In het voorstel van wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A

In artikel I, onderdeel C, komt het derde onderdeel te luiden:

3. In het derde lid komt de eerste volzin te luiden:

Op het in het tweede lid bedoelde bedrag worden eveneens in mindering gebracht kosten van uitkeringen of suppleties als bedoeld in artikel 84b, eerste lid, onderdeel b, onder 1° en 3°.

B

In artikel I, onderdeel G, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In onderdeel 1 wordt "kosten van werkloosheidsuitkeringen of suppleties inzake arbeidsongeschiktheid " vervangen door: kosten van werkloosheidsuitkeringen, suppleties inzake arbeidsongeschiktheid alsmede uitkeringen wegens ziekte en arbeidsongeschiktheid

van gewezen personeel anders dan op grond van de Ziektewet ten behoeve van gewezen personeel.

2. In de onderdelen 2 en 4 wordt "kosten van werkloosheidsuitkeringen of suppleties inzake arbeidsongeschiktheid" telkens vervangen door: kosten van werkloosheidsuitkeringen, suppleties inzake arbeidsongeschiktheid alsmede uitkeringen wegens ziekte en arbeidsongeschiktheid van gewezen personeel anders dan op grond van de Ziektewet.

3. In onderdeel 4 vervalt "telkens".

C

In artikel I, onderdeel J, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het vijfde lid van artikel 123b wordt aan het slot van onderdeel b ", en" vervangen door een punt en vervalt onderdeel c.

2. Onder vernummering van het achtste tot en met tiende lid tot zevende tot en met negende lid, vervalt het zevende lid.

D

In artikel II wordt "1 januari 2002" vervangen door "de inwerkingtreding van deze wet" en "31 december 2001" wordt vervangen door: de dag voor de inwerkingtreding van deze wet.

E

In artikel III worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste lid wordt "1 maart 2002" vervangen door "de eerste dag van de derde kalendermaand na de inwerkingtreding van deze wet" en wordt "31 december 2001" telkens vervangen door: de dag voor de inwerkingtreding van deze wet.

2. In het tweede lid wordt "31 mei 2002" vervangen door: de laatste dag van de vijfde kalendermaand na de inwerkingtreding van deze wet.

F

In artikel IV worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste lid worden de volgende wijzigingen aangebracht:

a. "31 december 2001" wordt vervangen door: de dag voor de inwerkingtreding van deze wet.

b. "1 september 2002" wordt vervangen door: de eerste dag van de negende kalendermaand na de inwerkingtreding van deze wet.

c. "31 mei 2002" wordt vervangen door: de laatste dag van de vijfde kalendermaand na de inwerkingtreding van deze wet.

2. In het tweede lid wordt "31 december 2001" wordt vervangen door "de dag voor de inwerkingtreding van deze wet" en "1 oktober" door: de eerste dag van de tiende kalendermaand na de inwerkingtreding van deze wet.

G

In artikel VI wordt "31 december 2001" wordt vervangen door "de dag voor de inwerkingtreding van deze wet" en "1 januari 2002" wordt vervangen door: de inwerkingtreding van deze wet.

H

Artikel VIII komt te luiden:

Artikel VIII. INWERKINGTREDING

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Toelichting

Onderdelen A en B

In de onderdelen A en B wordt de tekst van het wetsvoorstel aangepast aan de Wet van 1 november 2001 tot wijziging van de Wet op het primair onderwijs, de Wet op de expertisecentra, de Wet op het voortgezet onderwijs en de Wet educatie en beroepsonderwijs in verband met uitkeringen wegens ziekte en arbeidsongeschiktheid van gewezen personeel anders dan op grond van de Ziektewet (Stb. 2001, 649). Deze wet wijzigt onder meer de artikelen 96o en 98b van de WVO.

Onderdeel C

In het nieuw geformuleerde artikel 123b waren abusievelijk bepalingen met betrekking tot subsidiëring van de bedrijfsgezondheidszorg (BGZ) opgenomen. Het betreft een artikel ten aanzien van het Participatiefonds, en de landelijke BGZ-taken worden uitgevoerd door de stichting Vervangingsfonds/ BGZ. Aangezien het Vervangingsfonds na aanvaarding van het onderhavige wetsvoorstel geen enkele in de WVO geregelde taak ten aanzien van het voortgezet onderwijs meer uitvoert, zal subsidiëring van de BGZ-taken in het vervolg via de Wet overige OCenW-subsidies lopen en niet meer via (het in het onderhavige wetsvoorstel geschrapte) artikel 123a van de WVO.

Onderdelen D, E, F, G en H

In de nota naar aanleiding van het verslag is reeds aangegeven dat inwerkingtreding met ingang van 1 januari 2002 niet meer tot de mogelijkheden behoort. Mede met het oog op de Tijdelijke referendumwet is thans in onderdeel H geregeld dat de wetswijzigingen in werking treden op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Het wetsvoorstel is daar op een aantal plaatsen aan aangepast (zie de onderdelen D, E, F en G).

Tevens is rekening gehouden met de in de nota naar aanleiding van het verslag aangekondigde verlenging van twee naar drie maanden van de termijn waarbinnen na de inwerkingtreding van het wetsvoorstel nog declaraties van scholen bij het Vervangingsfonds kunnen worden ingediend.

De Minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschappen,

(drs. L.M.L.H.A. Hermans)

Bijlage 1 behorend bij de nota naar aanleiding van het verslag inzake het voorstel van wet tot Wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs in verband met decentralisatie van de vervangingsuitgaven en van de bovenwettelijke wachtgelduitgaven (decentralisatie vervangingsuitgaven en bovenwettelijke wachtgelduitgaven vo; 27 744)

VO-scholen

NB: Bedragen vanaf het kalenderjaar 2002 in euro.

I. Budgetten beschikbaar bij de scholen uit opslag, frictie-deel, wao-geldstromen en reserveringen						prognose			
onderdeel/jaar	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
opslag in gpl	129.717.000	100.935.744	102.870.456	110.940.024	115.520.496	129.625.704	62.280.790	64.531.903	64.531.903
35% uit frictieopslag	27.850.000	28.355.950	30.335.767	32.737.737	34.173.205	34.746.498	15.872.323	16.336.088	16.336.088
wao-geldstroom	23.002.000	40.373.000	36.926.000	36.657.000	44.800.000	60.000.000	22.689.011	22.689.011	22.689.011
Totaal beschikbaar scholen	180.569.000	169.664.694	170.132.223	180.334.761	194.493.701	224.372.202	100.842.124	103.557.002	103.557.002
II. Inkomsten VF uit premie,vds, wao-geldstromen ed									
onderdeel/jaar	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
premie/vds/vrijwillig	157.472.000	113.244.000	120.452.000	134.358.000	143.678.000	150.385.000			
wao-geldstroom	23.002.000	40.373.000	36.926.000	36.657.000	44.880.000	60.000.000			
overige baten	-263.000	569.000	184.000	0	0	0			
TOTAAL VO	180.211.000	154.186.000	157.562.000	171.015.000	188.558.000	210.385.000			
III. VF uitgaven voor VO									
onderdeel / Jaar	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Vervangingsuitgaven	169.335.000	150.109.000	150.646.000	166.838.000	197.580.000	205.019.000			
IV. Verschillen VO									
Vershil toekenning en inning VF	358.000	15.478.694	12.570.223	9.319.761	5.935.701	13.987.202			
Vershil toekenning en uitgaven VF	11.234.000	19.555.694	19.486.223	13.496.761	-3.086.299	19.353.202			
Vershil inning VF en uitgaven VF	10.876.000	4.077.000	6.916.000	4.177.000	-9.022.000	5.366.000			
V. Diversen									
loonsom VO(begroting 1999 t/m 2001)	6.030.000.000	6.104.000.000	6.221.000.000	6.709.000.000	6.986.000.000	7.839.000.000	3.766.375.794	3.902.509.858	3.902.509.858
Gedeclareerde vervanging als % loonsom	2,81%	2,46%	2,42%	2,49%	2,44%	2,62%			

Nb. Vanaf het kalenderjaar 1997 is de vervanging van een vast budget omgezet in een vast percentage van het coördinatieloon.
Uitgegaan werd van een jaarlijkse correctie door de wao-geldstromen van 40 a 50 miljoen.

PO-scholen**NB: Bedragen vanaf het kalenderjaar 2002 in euro.**

I. Budgetten beschikbaar bij de scholen uit opslag, frictie-deel, wao-geldstromen en reserveringen						prognose			
onderdeel/jaar	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
opslag in gpl	329.858.000	343.428.000	367.021.000	450.562.010	469.159.000	477.528.000	223.450.454	229.571.042	230.995.458
frictieopslag	44.029.000	42.046.000	41.822.000	43.174.000	43.225.000	43.326.000	19.671.372	19.671.372	19.671.372
wao-geldstroom	36.149.000	76.292.000	77.189.000	76.057.000	100.000.000	122.846.000	54.453.626	54.453.626	54.453.626
Totaal beschikbaar scholen	410.036.000	461.766.000	486.032.000	569.793.010	612.384.000	643.700.000	297.575.452	303.696.040	305.120.456
II. Inkomsten VF uit premie,vds, wao-geldstromen ed									
onderdeel/jaar	1996	1997	1998	1999	2000	2001			
premie/vds/vrijwillig	379.703.000	372.134.000	412.421.000	468.540.000	519.563.000	586.283.000			
wao-geldstroom	36.149.000	76.292.000	77.189.000	76.057.000	100.000.000	122.846.000			
overige baten	11.747.000	7.906.000	9.869.000	13.808.000	13.066.000	13.000.000			
TOTAAL PO	427.599.000	456.332.000	499.479.000	558.405.000	632.629.000	722.129.000			
III. VF uitgaven voor PO									
onderdeel / Jaar	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
vervangingsuitgaven	457.830.000	487.991.000	541.609.000	595.505.000	678.680.000	679.873.000			
IV. Verschillen PO									
Verschil toekenning en inning VF	358.000	14.742.950	21.112.233	21.218.572	20.392.205	168.048.580			
Verschil toekenning en uitgaven VF	11.234.000	18.819.950	28.028.233	25.395.572	38.714.205	208.048.580			
Verschil inning VF en uitgaven VF	10.876.000	4.077.000	6.916.000	4.177.000	18.322.000	40.000.000			
V. Diversen									
loonkosten PO	7.321.694.000	7.744.752.000	8.399.562.000	9.192.536.210	9.469.296.410	10.520.029.710	4.921.478.000	5.052.984.000	5.084.871.000
gedeclareerde vervanging als % loonsom	6,25%	6,30%	6,45%	6,48%	7,17%	6,46%			

Bijlage 2 behorend bij de nota naar aanleiding van het verslag inzake het voorstel van wet tot Wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs in verband met decentralisatie van de vervangingsuitgaven en van de bovenwettelijke wachtgelduitgaven (decentralisatie vervangingsuitgaven en bovenwettelijke wachtgelduitgaven vo; 27 744)

ZV%

Sector	1988/1989	1989/1990	1990/1991	1991/1992	1992/1993	1993/1994	1994/1995	1995/1996	1996/1997	1997	1998	1999	2000
BaO	7,2	7,9	8,3	6,5	6,7	8,0	7,3	7,55	7,58	6,88	7,77	8,65	8,90
SO	8,6	8,2	7,7	7,7	7,4	7,2	8,3	7,90	8,67	8,33	8,36	9,43	9,61
VO	7,2	8,0	8,0	6,8	7,0	7,6	7,1	6,60	7,01	6,67	7,02	7,36	7,92

MF

Sector	1988/1989	1989/1990	1990/1991	1991/1992	1992/1993	1993/1994	1994/1995	1995/1996	1996/1997	1997	1998	1999	2000
BaO	1,13	1,09	1,05	1,03	1,07	1,25	1,15	1,18	1,15	1,12	1,08	1,04	0,99
SO	1,57	1,53	1,41	1,51	1,53	1,55	1,40	1,42	1,40	1,37	1,32	1,28	1,25
VO	1,94	1,93	1,71	1,62	1,79	1,55	1,63	1,33	1,62	1,62	1,59	1,39	1,48

GZD

Sector	1988/1989	1989/1990	1990/1991	1991/1992	1992/1993	1993/1994	1994/1995	1995/1996	1996/1997	1997	1998	1999	2000
BaO	19,3	22,2	24,0	18,3	19,0	19,3	19,2	20,5	21,4	18,7	20,3	22,0	25,5
SO	16,6	16,2	16,5	16,1	14,7	14,2	18,0	18,2	19,6	19,0	22,1	21,2	21,2
VO	11,5	12,6	14,4	12,9	11,8	15,0	13,2	16,7	18,4	12,9	14,3	17,4	18,4

ZV : Ziekteverzuimpercentage. Het verzuimpercentage geeft aan welk deel van de werktijd in een bepaald jaar verloren is gegaan wegens verzuim van werknemers. Het geeft een aanwijzing van de omvang van het verzuim in relatie tot de arbeidscapaciteit.

MF: Meldingsfrequentie. De meldingsfrequentie wil zeggen het gemiddeld aantal meldingen per werknemer in een bepaald jaar en geeft inzicht in de mate waarin meldingen van verzuim binnen een groep werknemers voorkomen.

GZD: Gemiddelde verzuimduur. De gemiddelde verzuimduur geeft aan hoeveel dagen werknemers per verzuimgeval gemiddeld hebben verzuimd. Dit geeft inzicht in de ernst van de ziekteverzuimgevallen en de duur van de overige verzuimgevallen.